

Valgundersøgelsen 2005

Teknisk rapport

Jørgen Goul Andersen
Jakob Rathlev
David Hedegaard Andersen
Thomas Dejgaard Pedersen

Institut for Økonomi, Politik og Forvaltning

Aalborg Universitet

Februar 2005

Forord

Herved udsendes den samlede tekniske rapport vedrørende valgundersøgelsen 2005. Rapporten beskriver de forskellige datasæt, der indgår i eller er foretaget i tilknytning til valgundersøgelsen 2005. I selve valgundersøgelsen indgår tre datasæt:

- (1) Hovedundersøgelsen: 2.264 svarpersoner, indsamlet af Gallup ved CAPi-interviews.
- (2) Kombinationsundersøgelse 1: Hovedundersøgelsen plus supplerende materiale på 2.492 interviews omfattende Gallups sociale baggrundsvariable og partivalg. I alt 4.756 svarpersoner.
- (3) Kombinationsundersøgelse 2: En panelundersøgelse af 772 respondenter, som både har deltaget i valgundersøgelsen 2001 og hovedundersøgelsen 2005.

Rapporten her beskriver de nævnte datasæt, med hovedvægten på hovedundersøgelsen og dens godt 350 spørgsmål stillet til 2.264 svarpersoner. Rapporten er opbygget i fire moduler, der kan udskrives hver for sig:

Modul 1: Oversigt over datasæt, variabel-indeks, datamodifikationer og databehandling, vejning og repræsentativitet, samt oversigt over kodenøgler til åbne spørgsmål i modul 2.

Modul 2: Kodenøgler til åbne spørgsmål

Modul 3: Kodebog med marginalfordelinger til hovedundersøgelsen samt oversigt over variable og rekodninger til fælles variable i kombinationsfiler.

Modul 4: Spørgeskema og svarkort

Rapporten er udarbejdet af Stud.scient.adm.erne Thomas Dejgaard Pedersen og David Hedegaard Andersen, studentermedhjælpere ved Institut for Økonomi, Politik og Forvaltning, Aalborg Universitet, 2005, mens Professor Jørgen Goul Andersen har haft det overordnede ansvar. Desuden tak til Stud.scient.soc Regina Engel Andersen for arbejdet med de åbne stillingskoder.

Indholdsfortegnelse

1	OVERSIGT OVER DATAMATERIALET	5
2	BORTFALD OG REPRÆSENTATIVITET I HOVEDUNDERSØGELSEN	26
1.1	HOVEDUNDERSØGELSEN	6
1.2	SUPPLERINGSUNDERSØGELSEN	12
1.3	PANELUNDERSØGELSEN	13
1.4	KOMBINATIONSFILER	13
1.4.1	Specifikke kommentarer til kombinationsfil 1, Suppleringsundersøgelsen	13
1.4.2	Specifikke kommentarer til kombinationsfil 2, panelundersøgelsen	15
1.5	SUPPLERENDE MATERIALE	17
1.6	VARIABEL-INDEKS FOR HOVEDUNDERSØGELSEN	18
3	KOMBINATIONSFILERNE – OVERSIGT OVER FÆLLESVARIABLE	42
2.1	INDLEDNING	26
2.2	GENEREL BORTFALDSANALYSE: DEMOGRAFISK REPRÆSENTATIVITET	29
2.3	POLITISK INTERESSE	31
2.4	PARTIPOLITISK REPRÆSENTATIVITET	34
2.5	SOCIOØKONOMISK REPRÆSENTATIVITET	36
4	KODENØGLER	51
4.1	KODENØGLE TIL STILLINGER OG SOCIOØKONOMISK GRUPPERING (V344, V347, V349, V361, V362, V363)	51
4.2	KODENØGLE TIL BRANCHE (VV345, V348, V350)	53
4.2.1	Ændringer i forhold til DB03 og valgundersøgelserne i 1998 og 2001	54
4.3	FAGFORENING (V341, V359, V360)	55
4.3.1	Ændringer i forhold til kodenøglen i 2001	55
4.4	KODENØGLER TIL VIGTIGSTE PROBLEM (V7-V10)	57
4.5	VIGTIGSTE GRUND TIL AT STEMMER (V23)	58
4.6	KODENØGLE FOR AVISER (V40 OG V59-V61)	58
4.7	VIDEN OM PARTI (V63-V64)	59
4.8	ANDEN BØRNEPASNING (V330)	59
4.9	ANDRE KODENØGLER	59
5	LITTERATURLISTE	60

Valgundersøgelsen 2005

Teknisk rapport

Modul 1

Overblik over datamaterialet mv.

Jørgen Goul Andersen
Jakob Rathlev
David Hedegaard Andersen
Thomas Dejgaard Pedersen

Institut for Økonomi, Politik og Forvaltning

Aalborg Universitet

Februar 2005

1 Oversigt over datamaterialet

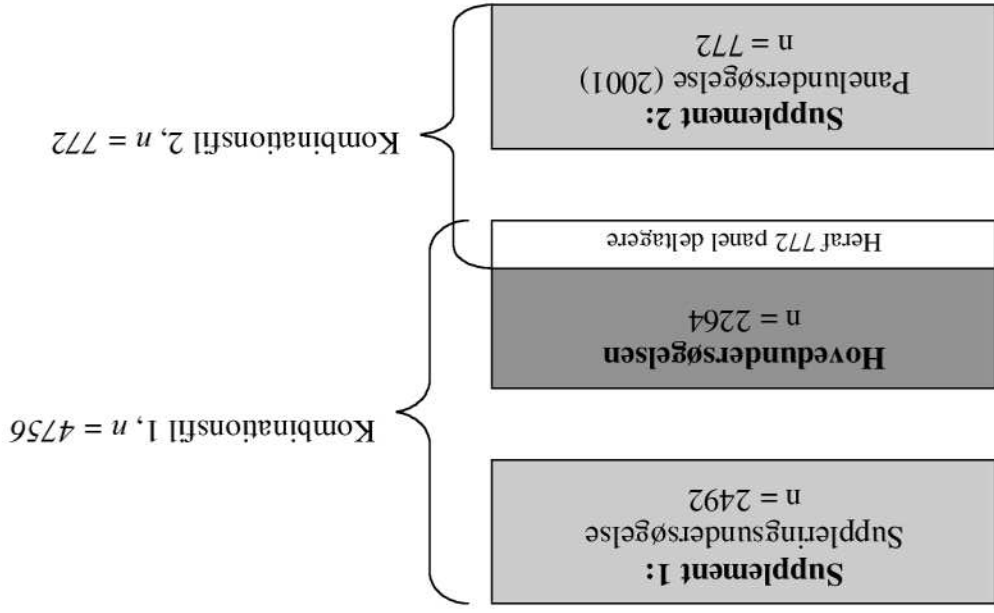
Valgundersøgelsen 2005 består af en hovedundersøgelse, hvor der indgår en surveyundersøgelse, lavet på samme vis som tidligere valgundersøgelser, og en tilhørende panelundersøgelse med respondenter, der blev interviewet i 2001 og igen i 2005. Derudover en suppleringsundersøgelse. Hovedundersøgelsen indeholder to dele: For det første interview med 1.461 vælgere, der er blevet interviewet første gang i 2005. For det andet et panel på 803 vælgere¹, der er blevet interviewet i forbindelse med folketingsvalget i 2001 og igen efter valget i 2005.

Supplement 1: Suppleringsundersøgelsen er udbygninger på nogle få variable, først og fremmest sociale baggrundsvariable og partivalg.

Supplement 2: Panelundersøgelsen indeholder de spørgsmål, der blev stillet til hovedundersøgelsen i 2005 og 2001.

I det følgende vil disse datasæt blive introduceret, jf. figur 1.

Figur 1. Grafisk oversigt over datamaterialet.

¹ Antallet af respondenter bliver justeret til 772, da der hos enkelte respondenter er forskel i køn og alder i 2001 og 2005. Disse respondenter er sorteret fra og indgår, men indgår stadig i hovedundersøgelsen.

1.1 Hovedundersøgelsen

Hovedundersøgelsen er en spørgeskemaundersøgelse blandt 2.264 tilfældigt udvalgte personer i alderen 18 år og derover, hvoraf 803 respondenter er geninterviewet fra valgundersøgelsen 2001. Panelet i hovedundersøgelsen giver derfor mulighed for at observere i hvilket omfang en bestemt gruppe af vælgere har skiftet holdning ved at sammenholde svarene på de samme spørgsmål i 2001 og 2005. Tilsammen kan de to dele benyttes til at belyse dynamikken i vælgeres politiske holdninger ved folketingsvalget i februar 2005.

En oversigt over hovedundersøgelens variable findes i afsnit 1.6.

Metode

Undersøgelsen er gennemført ved besøgsinterviews med fuldt struktureret spørgeskema. Der indgik enkelte åbne spørgsmål; kodningen heraf fremgår af kapitel 4 i Modul 1. Der er benyttet CAPI-interviews (Computer Aided Personal Interview). Interviewtiden var lige godt en time i gennemsnit. Der blev i tilknytning til skemaet benyttet et ret stort antal kort (26 i alt), således at svar kategorierne typisk er blevet præsenteret både skriftligt og mundtligt for respondenterne. Disse svarkort er optrykt i modul 4.

Feltarbejdet

Feltarbejdet blev gennemført af Gallup A/S² i perioden 19.02.05 – 31.08.05. 2.009 af de i alt 2.264 interview blev gennemført i perioden 19.02.05 – 19.05.05. Som følge af vanskeligheder med at opnå et tilfredsstillende antal geninterviews på paneldelen, blev dataindsamlingsperioden for denne del af undersøgelsen udvidet, fra 24.06.05 – 31.08.05. Ud af de 803 interview i paneldelen blev de 547 foretaget i foråret 2005, mens de resterende 256 interview blev gennemført i løbet af sommeren.

Det er vært at bemærke at ca. halvdelen af interviewene er blevet udført før Socialdemokraternes formandsskifte til Helle Thorning-Schmidt og den anden halvdel efter.

Population

Undersøgelsespopulationen udfjordes af herboende personer i alderen 18 år eller ældre med bopæl i en privat husstand. Populationen er de facto befolkningen, uanset statsborgerskab.

² TNS Gallup metoderapport for Valgundersøgelsen 2005, november 2005.

For paneldelen er populationen defineret som de 2.014 vælgere, der deltog i valgundersøgelsen i 2001.

Stikprøveudvælgelse

For de 1.461 respondenter, der er interviewet første gang i 2005, er udvælgelsen af respondenterne i de enkelte husskande blev udvalgt efter fødselsdagskriteriet, hvilket vil sige, at interviewet blev gennemført med den person i husskanden, som sidst har haft fødselsdag. Udvalgelsen af adresser er sket ved en tilfældig udtrækning fra Indenrigsministeriets adressedatabase blandt alle private adresser i Danmark.³ Stikprøven består af et antal adresseskylinger, der er fordelt ud fra befolkningsstætheden per amt. Hver adresseskylinge består af et antal adresser varierende fra fire til syv adresser. I alt har der været ca. 500 adresseskylinger (sampling points).

De udtrukne adresser blev besøgt uden forudgående kontakt; i de tilfælde, hvor der ikke har været nogen hjemme ved første besøg, har interviewerne efterladt et brev med en beskrivelse af undersøgelsen og et telefonnummer, hvor respondenterne kunne ringe op og aftale tid for et interview. Alle adresser i en adresseskylinge er blevet besøgt fire til fem gange, inden den er blevet opgivet som 'ikke truffet'. Dette er mere end normalt og har også medført, at andelen af 'ikke trufne' husskande er minimeret i forhold til tidligere. Der er kun foretaget et interview per husskand, hvilket har givet en mindre underrepræsentation af flerpersoners husskande, som i nogle undersøgelser kompenseres ved at foretage enkelte dobbeltinterviews i flerpersoners husskande. Dette er ikke gjort her, da det ikke er afgørende i forhold til undersøgelsens emne. Forskellen er i øvrigt ganske minimal.

I stikprøvedelen er der bevidst interviewet lidt for mange unge mellem 18 og 20 år, for at kompensere for at panelet i sagens natur ikke rummer nogle i den gruppe (da de var for unge til at blive interviewet i 2001-undersøgelsen).

For panelundersøgelsen er det forsøgt at interviewe alle de tidligere medvirkende, der i 2001 gav tilladelse til de målte kontaktes igen. Personer der er flyttet, er blevet søgt lokaliseret ved hjælp af opslag i telefonnummertabaser.

Kontrol

³ Udtrækket består af husnumre, og tages fra en version af Indenrigsministeriets adressedatabase, som Gallup opdaterer ca. en gang om året.

Omtrent 10 pct. af de returnerede spørgeskemaer er løbende blevet udtrykt til kontrol. Det medførte, at interviewpersonerne blev kontaklet telefonisk og kontrolleret for autenticitet. Disse kontrolinterview har ikke givet anledning til bemærkninger.

Gennemførelsessstatistik

Gennemførelsessstatistikken er en opgørelse over hvor mange interview, som blev gennemført, og årsagerne til at nogle kontakter ikke har resulteret i et interview. Langt den hyppigste grund til at det ikke lykkedes Gallup at gennemføre interview på en given adresse eller med den givne respondent, var at vedkommende afviste at deltage – de såkaldte nægtede. En anden grund var at Gallup ikke kunne træffe respondenten hjemme selv efter gentagne besøg. Dertil kommer, at nogle personer ikke talte tilstrækkeligt godt dansk eller var for svækkede af alder eller sygdom til at kunne interviewes.

Respondenter der af den ene eller den anden årsag ikke har kunnet interviewes kaldes under ét for frafald. Gallup sonderer mellem neutralt frafald og det egentlige frafald. Det førstnævnte er fx adresser, som ikke eksisterer, ikke hører til en privat husstand eller af andre grunde ikke bør interviewes. Det egentlige frafald er det problematiske, det er først og fremmest nægtene, respondenter der afbryder interviewet undervejs og respondenter der ikke kan træffes.

Tabel 1.1 viser gennemførelsessstatistikken for hovedundersøgelsens to dele. Som det fremgår, er stikprøveundersøgelsen baseret på et udtæk på i alt 3.081 adresser. Heraf er der et mindre, neutralt frafald grundet ikke-eksisterende adresser, handicap hos respondenter, manglende sprogferdigheder, ikke-beboede adresser, erhvervsadresser samt nogle få der er blevet sorteret fra fordi de inden for et år har deltaget i en anden Gallup-undersøgelsen (Gallup har en politik, hvor de så vidt så muligt ikke kontakter de samme respondenter flere gange på ét år).

Når det neutrale bortfald frægnes fremkommer en bruttostikprøve på 2.744 respondenter, svarende til 89,1 pct. af det oprindelige adressaudtæk. Af disse er det lykkes Gallup at gennemføre interview med 1.461 personer eller 53,2 pct. – hvilket giver undersøgelsens gennemsnitsprocent.

Tabel 1.1 Gennemførelsessstatistik

Stvprøveundersøgelsen	Antal		Pct.	Panelundersøgelsen	Pct.
	Antal				
Totalt antal adresser					
Eksisterer ikke/ikke fundet					
36					
1,2					
7					
2.014					
100,0					
Handicap, fx døv eller blind					
27*					
0,9					
18					
1					
0,0					
0,1					
Ubeboet					
127					
4,1					
3					
-					
18					
0,9					
Tidligere deltaget i Gallupundersøgelse					
3					
0,1					
-					
337					
Adresser uden kontaktmulighed i alt					
2.744					
89,1					
1.967					
97,7					
Brutostikprøve					
Brutostikprøve					
2.744					
100,0					
Respondent ikke truffet					
163					
5,9					
157					
8,0					
Deltagelse nægtet					
1.111					
40,5					
-					
413					
21,0					
Kasserede interviews					
9					
0,3					
5					
0,3					
Gennemførte interviews					
1.461					
53,2					
803					
40,8					

*En alternativ bruttostikprøve kunne indeholde kategorierne 'Handicap, fx døv eller blind' og 'Taler ikke dansk', da det kan diskuteres om kategorierne kan betegnes som neutralt bortfald.

Det kan diskuteres hvorvidt handicappede og ikke-dansktalende respondenter bør henregnes til neutralt bortfald. Gallup mener imidlertid, at gruppen er så lille (3,7 pct.), at den potentielle fejlkilde under alle omstændigheder er minimal.

Medregningen af handicappede og ikke-dansktalende kategorier til neutralt bortfald kan som sagt diskuteres: Specielt i nærværende undersøgelse, hvor den afhængige variabel er partivalg, kan det være rimeligt at udregne en opnåelsesprocent eksklusiv ikke-dansktalende, der formentlig for størstedelen vedkommende ikke har stemmeret og ikke-interviewbare handicappede. Således opgjort er bruttostikprøven 2.744 og opnåelsen 53,2 pct. Hvis man derimod vælger at henregne ikke-dansktalende (87 resp.) og handicappede (27 resp.) som 'egentligt frafald', giver det en ringere opnåelsesprocent, idet den alternative bruttostikprøve bliver 114 respondenter større, men også har det større egentlige frafald. Bruttostikprøven ender dermed på 2.858 respondenter, men har et frafald på 1.397, hvilket giver en opnåelsesprocent på 48,9 pct.

Kategorierne 'Erhverv, institution o. lign.', 'Ubeboet' og 'Eksisterer ikke/ikke fundet' er ligeledes problematiske at henregne til neutralt bortfald, men burde måske snarere trækkes ud som 'ikke eksisterende adresser' i stedet. Traditionelt er denne kategori enten slet ikke anvendt eller i hvert fald anvendt mest muligt konserverativt⁴. Der er i undersøgelsen en temmelig stor andel af de udtrukne adresser, der falder indenfor disse kategorier, idet de tegner sig for 220 af de udtrukne adresser (7,1 pct.).

Gennemførelsesprocenten kan ses som en kvalitetsindikator, et udtryk for potentielle skævheder hidrørende fra et systematisk bortfald. De 53,2 pct. er lavere end undersøgelsen i 2001, hvor gennemførelsesprocenten var 58,7 pct. Forskellen skyldes ifølge Gallup, at respondenterne er blevet mindre tilbøjelige til at ville deltage i undersøgelsen af denne type: i 2001 var andelen af nægere 34,1 pct., i 2005 er tallet 40,5 pct.

På panelundersøgelsen er gennemførelsesprocenten lidt lavere, nemlig 40,8 pct. Det kan virke overraskende, da det umiddelbart virker lettere at interviewe personer der én gang tidligere har indvilget i at lade sig interviewe. Andelen af nægere er da også betydeligt mindre, 29,9 pct. mod 40,5 pct. i stikprøveundersøgelsen jfr. tabel 1.1. Til gengæld har der været en ret betydelig andel på 21,0 pct., der ikke har kunnet lokaliseres (eller i 2001-undersøgelsen ikke gav tilladelse til at blive kontakket igen). Problemerne har mange årsager – folk flytter og kan efterfølgende ikke entydigt slås op i telefondata-baser, folk flytter sammen og benytter samleverens telefonabonnement, folk skifter navn evt. i forbindelse med ægteskab, databaserne er mangelfulde, etc.

Nettoeffekten, ifølge Gallup, har altså været, at det har været sværere at geninterviewe respondenter fra 2001 ift. at interviewe respondenter fra en frisk stikprøve.

I tabel 1.2 ses de hyppigste begrundelser for at mange respondenter nægter at deltage i hovedundersøgelsen.

⁴ En snæver definition på neutralt bortfald kunne dække: flytter, død og langtidssyg.

Tabel 1.2 Antal nægte og deres fordeling efter grundelse. Absolutte tal og pct.

Stikprøveundersøgelsen		Panelundersøgelsen	
	Antal	Pct.	Antal
Nægte, ingen interesse for emnet	622	56,0	237
	286	25,7	219
	134	12,1	102
	69	6,2	31
	1.111	100,0	589
Nægte i alt		100,0	
Nægte, ingen interesse for emnet		40,2	
Nægte, pga. manglende tid		37,2	
Nægte pga. anden årsag		17,3	
Nægte, irriteret over at blive forstyrret		5,3	

Den vigtigste grundelse for, hvorfor folk ikke ønsker at deltage angives manglende interesse for politik (56,0 pct.), derudover er tiden en væsentlig faktor, da den gennemsnitlige interviewtid var på ca. 55 min., hvilket hver fjerde nægte altså mente var for meget.

Gennemførelsesprocent

Når bortfaldet indregnes er der altså i alt 1.461 gyldige interviews for stikprøveundersøgelsen, hvilket svarer til en gennemførelsesprocent på 53,2 pct. og 803 gyldige interviews for panelundersøgelsen, hvilket svarer til en gennemførelsesprocent på 40,8 pct.

En opnåelsesprocent på 53,2 - eller alternativt 48,9 pct. for stikprøveundersøgelsen ligger noget under de 70 pct. man i valgundersøgelserne gennem årene har tilstræbt, men ikke altid nået. Imidlertid har dette i de senere år været et generelt problem i surveyundersøgelser.

I forbindelse med det store antal nægte kunne der tænkes at være tale om en vis grad af selv-seleksion bag bortfaldet. For eksempel kunne man forestille sig, at politisk interesserede og i særdeleshed partimedlemmer kunne have svært ved at sige nej til deltagelse, hvorfor disse ville være overrepræsenterede i stikprøven. Dette bør naturligvis spille en særlig rolle i en bortfaldsanalyse, jf. kapitel 2. Det er endvidere tydeligt, at det høje antal genbesøg har haft en positiv effekt på kategorien 'Respondenten ikke truffet', idet disse respondenter er kommet ned på 5,9 pct. af bruttostikprøven. Dette er en lille forværring fra 2001, hvor andelen var på 5,7 pct. af bruttostikprøven. Men det er en klar forbedring i forhold til 1998, hvor andelen var på 17,1 pct.

I tabel 1.3 er gennemførelserne sammenlignet for 1998, 2001 og 2005.

Tabel 1.3 Gennemførelsessammenligning. Absolutte tal og procent af stikprøvepopulationen.

	1998-antal	2001-antal	2005-antal	1998-pct.	2001-pct.	2005-pct.
Totale antal adresser	3.644	3.859	3.081	100,0	100,0	100,0
Neutral bortal**	194	405	337	5,3	8,1	10,9
Bruttosample	3.450	3.454	2.744	100,0	100,0	100,0
Respondent ikke truffet	591	202	163	17,1	5,7	5,9
Deltagelse nægtet	856	1.210	1.111	24,8	34,1	40,5
Kasserede interviews	2	16	9	0,1	0,5	0,3
Gennemførte interviews	2.001	2.026	1.461**	58,0	58,7	53,2

*Dette henviser til 'Adresser uden kontaktmulighed i alt' i tabel 1.1 ovenfor.

**Eksklusiv panelen på 803 respondenter.

Som tabel 1.3 viser, er der entydig sammenhæng mellem stigning i 'Neutral bortal' og 'Deltagelse nægtet'. Som det også tidligere er nævnt, er der øget tendens til at folk ikke ønsker at deltage i spørgeskemaundersøgelser af denne karakter. Det kan ske enten ved at nægte at deltage eller helt at undgå, at interviewerne får kontakt til vedkommende.

1.2 Suppleringsundersøgelsen

Til belysning af vælgervandringer samt partivalg inden for generationer og stillingsgrupper mv. gennemføres ved hvert valg en suppleringsundersøgelse med få udvalgte baggrundsvariable samt partivalg. Til valgundersøgelsen 2005 er der foretaget en suppleringsundersøgelse som tilvejebringer en supplerende stikprøve med 2.492 respondenter på centrale baggrundsvariable som: alder, køn, uddannelse, stilling, indkomst og partivalg ved seneste og forrige valg mv. Begge suppleringsundersøgelser er foretaget af Gallup A/S og henholdsvis parallelt og i umiddelbar forlængelse af hovedundersøgelsen og med samme undersøgelsesmetodik, dog er data indsamlet ved telefoninterviews. Interviewene er foretaget i perioden 21. februar til 28. marts 2005 dvs. umiddelbart efter valget og sideløbende med hovedundersøgelsen.

Opnåelse i suppleringsundersøgelserne

Der foreligger ikke præcise gennemførelsesprocenter, da begge suppleringer har været en del af Gallups normale telefonibus, men Gallups oplyser, at der i sådanne undersøgelser generelt er en gennemførelsesprocent på 55-60%. Dog har supplement i sandsynligvis en lidt lavere opnåelse, da der typisk mistes nogle respondenter over tid som følge af flytning, nyt telefonnummer mv.

1.3 Panelundersøgelsen

Panelundersøgelsen omfatter 803 respondenter som både er interviewet i forbindelse med valgundersøgelsen 2001 og 2005, men grundet at der hos enkelte respondenter var svaret forskelligt på alder og køn, er dette antal respondenter justeret til 772. Alle respondenter der indgår i panelundersøgelsen indgår i både i hovedundersøgelsen 2001 og 2005. Interviewene er foretaget i perioden fra den 21. februar til den 17. maj 2005 (ca. 2/3 af respondenterne) og i perioden fra den 27. juni til den 31. august.

1.4 Kombinationsfiler

Der er oprette to kombinationsfiler på baggrund af de to kombinationsundersøgelser. Det betyder at der er lavet en fil hvor der sammen med hovedundersøgelsen indgår suppleringsundersøgelsens baggrunds og partivariable (kombinationsfil 1) og en fil hvor alle variable i hovedundersøgelsen fra 2001 og 2005 indgår (kombinationsfil 2). Kombinationsfil 1 er standardfil til analyse af sociale variationer og indeholder 4.756 respondenter. Kombinationsfil 2 illustrerer bedre vælgervandringer og andre vandringer i fx holdninger til indvandre og indeholder 772 respondenter. For en oversigt over fælles variable i kombinationsfilerne se kapitel 3.

Der er beregnet demografiske vægte og partivægte med og uden demografisk vejning. Som standard anbefales det alene at bruge partivægte. Ved analyse af vælgervandringer bør beregnes særskilte vægte (ikke standard i datasættet).

1.4.1 Specifikke kommentarer til kombinationsfil 1, Suppleringsundersøgelsen

Suppleringsundersøgelsen er lavet ved siden af hovedundersøgelsen og indeholder en række baggrundsvariable og to valgvariable (Partivalg 2005 og Partivalg i morgen). Da undersøgelsen ikke er udført sammen med hovedundersøgelsen er det ikke alle variable der undersøges på samme måde i suppleringsundersøgelsen som i hovedundersøgelsen. Derfor er der rekodet en række variable, så der er størst mulig sammenlignelighed mellem de to undersøgelser. De rekodede variable vil der blive redegjort for i det nedenstående.

Suppleringsundersøgelsen indeholder i alt 26 variable, hvor 21 kan sammenlignes direkte eller ved en rekodning med variable i hovedundersøgelsen. Der er altså 5 variable som ikke kan sammenlignes

med nogen variabel i hovedundersøgelsen. Disse er: s1 "Surveynr.", s2 "Kommune", s3 "Stilling i husstanden", s4 "Stilling p.t." og s5 "Socialgruppe". Desuden er tre af variablene skabt på baggrund af v344 "Nuværende stilling", hvilket er tre socioøkonomiske inddelinger. Disse variabler er v361 "Socioøkonomisk gruppering (Klassisk)" v362 "Socioøkonomisk gruppering (Udvidet)" og v363 "Socioøkonomisk gruppering (SOCIO)".

Variablenavnene i suppleringsundersøgelsen er bestemt efter hvilken grad af sammenlignelighed der er til hovedundersøgelsen. Det vil sige at variable der er direkte sammenlignelige hedder det samme som i hovedundersøgelsen (fx v6 Amt) og dermed starter de sammenlignelige variable med v. Variable der er sammenlignelige via en rekodning er navngivet s+variabelnummeret fra den eller de variabel som de er rekodet i hovedundersøgelsen (fx sv333 Personlig indkomst). Variable som slet ikke er sammenlignelige er navngivet s+nr som det ses ovenfor (fx s2 Kommune).

Rekodede variable

Sv313a - Antal personer på 15 år eller derover i husstanden: Denne variabel findes i suppleringsundersøgelsen, men ikke i hovedundersøgelsen og er konstrueret ved en rekodning af variablene v314-v321 "Alder på hjemmeboende børn" og v331 "Civilstand". Logikken i denne kodning er at hvis der er svaret "gift" eller "sammenlevende" i v331 så er der minimum to over 15 år eller derover. Dernæst er lagt det antal hjemmeboende børn over 15 år (v314-v321) til 2. Hvis der til gengæld er svarer "Ugift (single)", "Skilt/separeret" eller "Enke/enkemand" i v331 så er der kun en person på 15 år eller derover plus det antal hjemmeboende børn der er 15 år eller derover. Risikoen ved denne kodning er at der ikke registreres det samme da eksempelvis skilte forældre kan svare at de har 2 hjemmeboende børn over 15 år eller derover, men det melder ikke noget om hvorvidt de bor i samme husstand. Dermed må det forventes at der er flere personer 15 år eller derover per husstand i hovedundersøgelsen end der er i suppleringsundersøgelsen.

Sv313b - Personer på 14 år eller derunder i husstanden: Denne variabel er ligeledes konstrueret ved en rekodning af variablene v314-v321 "Alder på hjemmeboende børn". Ved denne variabel er det blot antal hjemmeboende børn på 14 eller derunder som rekodes.

Sv313v331 - Antal personer i husstanden: Denne variabel er konstrueret ud fra v331 "Civilstand" og v313 "Antal hjemmeboende børn". Logikken er den at hvis der er svarer "gift" eller "sammenlevende" i v331 så er der minimum to personer i husstanden og dertil blive lagt antal

hjemmeboende børn. Hvis der til gengæld er svaret "Ugift (single)", "Skilt/separeret" eller "Enke/enkemand" i v331 så er der kun en person plus antal hjemmeboende børn i husstanden.

SV339 - Respondentens sidste afsluttede eksamen: Denne variabel er dannet ud fra v338 "Skoleuddannelse" og v339 "Uddannelse". I suppleringsundersøgelsen arbejdes de kun med én variabel til at undersøge uddannelse, mens der i hovedundersøgelsen arbejdes med to og derfor er der ikke anvendt samme kategorier og hovedundersøgelsen er noget mere detaljeret. Desuden er der i den forskel at der i suppleringsundersøgelsen svares på sidste afsluttede eksamen mens der i hovedundersøgelsen svares på hvilken skoleuddannelse og hvilken anden uddannelse man har. Der vil i de fleste tilfælde være overensstemmelse mellem svarene i hoved- og suppleringsundersøgelsen, men der er risiko for at enkelte fx har taget en erhvervsuddannelse senere tager en HF, men det vil ikke kunne spores i suppleringsundersøgelsen, mens begge uddannelser vil være med i hovedundersøgelsen. Ved denne variabel er kategorierne i de to variable i hovedundersøgelsen slået sammen til, så de matcher kategorierne i variablen fra suppleringsundersøgelsen.

SV333 - Personlig indkomst - og SV334 - Husstandsindkomst: Disse to variable er findes også i hovedundersøgelsen, blot er der i hovedundersøgelsen, flere og mere detaljerede kategorier. Derfor er der foretaget en rekodning som kategorierne i v333 "Brutto indkomst" og v334 "Brutto indkomst, husstand" så de matcher sv333 og sv334.

SV351 - Partivalg ved folketingsvalg i morgen: Denne variabel er en rekodning af hovedundersøgelsens v351. Rekodningen er foretaget da der ikke var overensstemmelse mellem enkelte kategoriers koder.

1.4.2 Specifikke kommentarer til kombinationsfil 2, panelundersøgelsen.

I panelundersøgelsen er alle variabelnavne i 2001 ændret så de begynder med "a01_". På den måde kan der ikke tages fejl af 2001 og 2005 variable. 2005 variablene har samme navne som i hovedundersøgelsen.

For at det er lettere at sammenligne mellem 2001 og 2005 er de variable som er direkte sammenlignelige placeret efter hinanden. Sådan at fx v18 partivalg 2005 er efterfulgt af a01_v5

partivalg 2001. Variablene er placeret i samme række følge som i hovedundersøgelsen 2005 sådan at de kontinuerlige variabelnumre kan følges ned gennem filen, kun afbrudt af de matchende variable fra 2001. Der er dog undtagelser til dette overordnede system idet variable fra 2001 som passer til et givent spørgsmålsbatteri er placeret i umiddelbar forlængelse af det givne batteri. Fx er Kristeligt Folkeparti ikke med i batterierne om placering af de politiske på en skala (v250-v289), hvilket de var i 2001, derfor kan denne variabel findes sidst i disse batterier. De variable i 2001 som ikke er repræsenteret i 2005 er placeret til sidst i filen. Enkelte variable fra 2001 er markeret med et x sidst i variabel navnet, hvilket antyder at de ikke er direkte sammenlignelige med variablen i 2001, men er rekodninger eller variable der har stor sammenlignelighed med variablen i 2005.

Enkelte variable kræver yderligere kommentarer:

Variablen v1 (IDNO) svare til variablen a01_Serien (serienr.). Dette kan være noget forvirrende da variabel v2 (serienr.) har samme variabel label som a01_Serien, men ikke er tilsvarende variabel.

Spørgsmålet vigtigste problemstilling fik i 2001 en ny emneinddelt kodenøgle (jævnfør modul 2), hvilket betyder at det i 2001 er to variable der angiver de 4 vigtigste problemer (a01_v1ax - a01_v1dx og a01_v1a_ny - a01_v1d_ny). De direkte sammenlignelige variable er a01_v1a_ny - a01_v1d_ny, da disse er rekodet efter til den emneinddelte kodenøgle. Hvilket x sidst i variabelnavnet også markerer.

Generelt henvises desuden til den tekniske rapport for 2001 som er tilgængelig på hjemmesiden www.valg.aau.dk, hvor der kan findes flere oplysninger om de enkelte variable som ikke indgår i 2005 og andre relevante oplysninger.

Problemer med paneldata

Ved en gennemgang af paneldataene blev der fundet 30 skift på køn og 53 skift på årgang. Vi kontaktede Gallup med disse problemer. Det blev oplyst at kønsskift måtte skyldes at det er husstanden der geninterviewes og ikke personen, dvs. hvis den person der blev interviewet i 2001 ikke har været til stede er en anden person i husstanden interviewet i stedet. Medhensyn til skift i årgang måtte det være tastefejl og lignende, men det blev udtrykt at 2005 dataene måtte være de mest nøjagtige, og at de skiftene skulle ændres så 2001 dataene stemte overens med 2005. Med disse oplysninger i hånden er vi, sammen med Jørgen Goul, blevet enige om at der laves to panel

datasæt, hvor det ene er det oprindelige (dvs. med skift på køn og årgang) og det andet hvor der er rettet for skift i køn og årgang. Det er denne anden version hvor der rettet for skift i køn og alder som er brugt til at lave kombinationsfil 2, men den originale version kan rekvireres gennem forfatterne.

Rettelserne i det andet datasæt er at hvor der er skift i køn er disse respondenter fjernet. Dette fjerner også 25 ud af 53 af skiftene på årgang. De sidste årgangsskift er som udgangspunkt rettet efter 2005, men der er taget stilling til om dette også passer med andre variable som fx erhverv og indkomst, hvilket har resulteret i at ni respondenter er rettet efter 2001. Disse respondentnumre er noteret herunder. Desuden er et par respondenter der kunne se ud til at være to forskellige personer i 2001 og 2005. Disse respondentnumre er ligeledes noteret herunder.

I det oprindelige paneldatasæt er der lavet to variable der angiver hvilke respondenter, hvor der er skift på årgang eller køn. Disse variable er navngivet SkiftKøn og SkiftAlder.

I de tilfælde årgangsskift er rettet med udgangspunkt i 2005 er det angivet i respondentnumre (v1):
52725000, 52725100, 52725300, 52750000, 53922500, 53976500, 55310000, 55503800, 56628600

Der er yderligere mistanke om forskellige respondenter i to tilfælde. Disse to respondentnumre (v1) er: 55805300, 55503800.

1.5 Supplerende materiale

Midtvejsundersøgelse: Jørgen Goul Andersen har i samarbejde med Mandag Morgen udført en midtvejsanalyse mellem valget i 2001 og valget i 2005. Dataindsamling blev gennemført i perioden 9.-16. okt. 2003. Der var 558 interview på telebussen i målgruppen 18 år+. Variablene har fokus på vælgernes politiske dagsorden og regeringens performance.

1.6 Variabel-indeks for hovedundersøgelsen

Variabel	Spørgsmål
V6	Amt
V7-V10	Vi har jo lige haft folketingsvalg, og derfor vil jeg gerne spørge dig, hvilke problemer du mener, er de vigtigste, som politikerne skulle tage sig af i dag?
V11-V16	Har du i de sidste tre uger op til valget snakket om politik med nogen i din nærmeste familie, med nogle af dine venner eller med nogle af dine kolleger?
V17	Vil du sige, du er meget interesseret i politik, noget interesseret, kun lidt eller slet ikke interesseret i politik?
V18	Stemte du ved folketingsvalget 8. februar? – Hvis ja: På hvilket parti?
V19	Vil du sige, at du stemte på dette parti med begejstring, med tilfredshed, med blandede følelser – eller følte du nærmest, du måtte vælge det mindst onde?
V20	Stemte du personligt?
V21	(Hvis ja:) Stemte du på en dansker eller en indvander?
V22	Hvornår besluttede du at stemme som du gjorde? Var det i de sidste dage før valget, var det på det tidligere tidspunkt af valgkampen, eller vidste du allerede før valgkampen, hvordan du ville stemme?
V23	Hvad var den vigtigste grund til, at du stemte, som du gjorde?
V24	Tænkte du på, at stemme på et andet parti? – HVIS JA: Hvilket parti?
V25	Tænkte du på at stemme? – HVIS JA: På hvilket parti?
V26-V34	Der kan være mange grunde til at man ikke stemmer ved et folketingsvalg. Nedenfor er angivet nogle begundelser, og jeg vil gerne have dig til at angive, hvor stor betydning, de forskellige grunde har haft for, at du ikke stemte.
V26	Jeg kunne ikke finde ud af, hvilket parti jeg skulle stemme på.
V27	Der var ingen partier, jeg havde lyst til at stemme på.
V28	Partierne er alligevel så ens, at det ikke gør nogen forskel, hvem der bliver valgt.
V29	Valgets udfald var alligevel afgjort på forhånd.
V30	Min stemme betyder alligevel ikke noget.
V31	Jeg er ikke interesseret i politik.
V32	Jeg havde ikke tid / det var for besværligt.
V33	Jeg fik det bare ikke gjort.
V34	Evt. andre grunde (noter:)
V35	Stemte du ved det forrige folketingsvalg i november 2001? – Hvis ja: på hvilket parti?
V36	Hvor stor en forpligtelse følger du selv for at stemme ved et folketingsvalg? Vil du sige, at det er en stor forpligtelse, en forholdsvis stor forpligtelse, en ret lille forpligtelse eller ingen særlig forpligtelse?
V37-V39	Under valgkampen, cirka hvor mange dage om ugen så du da nyheder på TV?
V37	cirka hvor ofte så du TV2 Nyheder?
V38	cirka hvor ofte så du Tv-avisen på DR1?
V39	cirka hvor ofte så du Deadline på DR2?
V40	Hvilken avis læser du mest:
V41	Cirka hvor mange dage om ugen læser du den?
V42-V61	Læser du andre aviser dagligt eller næsten dagligt?
V62	Besøgte du nogle af de politiske partiers hjemmesider under valgkampen?
V63-V64	Hvor har du bedst fået noget at vide om partierne og deres politik under valgkampen? – og næstbedst?
V65	Når du ser tilbage på valgkampen i aviser, TV mv., i hvor høj grad mener du så, valgkampen bidrog til at klarføre partiernes standpunkter? Vil du sige, at det skete i høj grad, i nogen grad, i ringe grad eller slet ikke?
V66	Har du deltaget i noget valgmode op til folketingsvalget den 8. februar?
V67-V76	Så vil jeg gerne høre, hvad du mener om de enkelte politiske partier. Efter at jeg har læst navnet op på det pågældende parti, vil jeg gerne bede dig placere partiet på denne skala fra 0 til 10, hvor 0

v77 -v83	Og nu, hvis vi bruger den samme skala, vil jeg gerne spørge, hvor godt eller dårligt du synes om nogle af vore politiske ledere. Hvis jeg nævner en partileder, som du ikke kender eller ikke følger, du ved nok om, skal du bare sige til. Den første politiske leder er Mogens Lykketoft.	v84-v99	På dette kort findes nogle udtryk, som kan bruges til at beskrive forskellige egenskaber hos partiledere. Jeg vil gerne høre, hvor godt du synes, hvert af disse udtryk passer på hhv. Anders Fogh Rasmussen og Mogens Lykketoft.	v84-v91	Vi starter med Anders Fogh Rasmussen?	v84	Pålidelig
						v85	Inspirerende
						v86	Stor viden
v87	Sympatisk	v88	Ved hvad almindelige mennesker mener og tænker	v89	Taler så almindelige mennesker kan forstå det	v90	Handlekræftig
	v91		Troverdig				
			v92-v99		Og Mogens Lykketoft?		
v93	Inspirerende	v94		Stor viden	v95	Sympatisk	v96
	v97		Taler så almindelige mennesker kan forstå det				
			v98	Handlekræftig			
v99	Troverdig	v100-v106		Hvis vi ser på partiet Venstre, hvor godt synes du så, følgende udtryk passer?	v100	Pålidelig	
	v101		Inspirerende				
			v102	Sympatisk			
v103	Ved hvad almindelige mennesker mener og tænker	v104		Har kompetente ledere, som kan tage hånd om landets politik	v105	Har en tydelig politik	
	v106		Overholder som regel sine valgløfter				
			v107-v113	Og Socialdemokraterne?			
v107	Pålidelig	v108		Inspirerende	v109	Sympatisk	
	v110		Ved hvad almindelige mennesker mener og tænker				
			v111	Har kompetente ledere, som kan tage hånd om landets politik			
v112	Har en tydelig politik	v113		Overholder som regel sine valgløfter	v114	Mange betragter sig som tilhængere af et bestemt parti. Der findes også mange, der ikke følger sig som tilhængere af noget specielt parti. Betragt du dig selv som f.eks. socialdemokrat, konservativ, radikal, venstremand, SF'er eller noget andet, eller følger du dig ikke som tilhængere af et bestemt parti?	
	v115		Hvilket parti er der tale om?				
			v116	Nogle er stærkt overbeviste tilhængere af deres parti, mens andre ikke er så overbeviste. Betragt du dig selv som stærkt overbevist tilhængere eller ikke stærkt overbevist?		v117	Er der alligevel et parti, som du synes du står nærmere end andre partier?
[Hvis ja:] Hvilket parti?	v118	Er du, eller har du tidligere været medlem af et politisk parti?					
		v119-v134		Jeg vil nu læse en række problemer op for dig, og jeg vil gerne høre, hvem du mener, er bedst til at løse problemet; en socialdemokratisk leder, ledet regering, eller en borgerlig regering?			
v119	Til at løse landets økonomiske problemer i almindelighed?						

v120	Til at bekæmpe arbejdsløsheden?
v121	Til at varetage Danmarks interesser i EU?
v122	Til at sikre miljøet?
v123	Til at sikre lov og orden?
v124	Til at sikre den rette balance mellem skattertryk og social tryghed?
v125	Til at sikre en formuiftig flygtninge-/indvandrerpolitik?
v126	Til at tilgodese børnefamiliernes behov?
v127	Til at sikre tilfredsstillende forhold for ældre?
v128	Til at sikre et velfungerende sundhedsvæsen?
v129	Til at sikre en god undervisning i folkeskolen?
v130	Til at klare de udfordringer, globaliseringen stiller?
v131	Til at sikre et retfærdigt skattesystem?
v132	Til at sikre den sociale balance i den økonomiske politik?
v133	Til at sørge for, at Danmark spiller en positiv rolle i internationalt samarbejde?
v134	- Og hvilken regering tror du, ville give dig selv flest penge til rådighed?
v135-v142	Jeg vil nu læse nogle politiske påstande op, som du kan opfatte som en slags diskussion mellem to personer, A og B. Vi beder dig sige, om du er mest enig med A eller mest enig med B. Selv om du evt. ikke er helt enig med nogen af parterne, vil jeg alligevel bede dig svare, hvilken påstand, der kommer nærmest dit eget synspunkt.
v135	Først har vi et spørgsmål om samfundets sociale udgifter. A siger: Man er gået for langt med sociale reformer her i landet. Folk burde mere end nu klare sig uden sociale sikringer og bidrag fra samfundet. B siger: De sociale reformer, som er gennemført i vores land, bør opretholdes i mindst samme omfang som nu.
v136	Så har vi et spørgsmål om levestandard og indtægtsforhold. A siger: Forskellene i indtægter og levestandard er stadig for store i vores land. Derfor burde folk med mindre indtægter få en hurtigere forbedring af levestandarden end dem med højere indtægt. B siger: Indtægtsudjævningen er gået tilstrækkeligt langt. De indtægtsforskelle som endnu findes, bør stort set bibeholdes.
v137	Næste spørgsmål drejer sig om statens kontrol over erhvervslivet. A siger: Forretnings- og industrifolk bør i større grad have lov til at bestemme over deres egne forretninger. B siger: Staten bør kontrollere og samordne erhvervslivet. Den statslige kontrol bør i hvert fald ikke være mindre end den er i dagens Danmark.
v138	Det diskuteres også, om der bør indføres mere brugerbetaling i den offentlige sektor. A siger: Der bør i langt større grad end nu indføres brugerbetaling i den offentlige sektor. B siger: Bortset fra enkelte, ubetydelige områder bør der ikke indføres mere brugerbetaling.
v139	Så er der spørgsmålet om udlittering af velfærdsstatens opgaver, f.eks. børnepasning, hjemmehjælp eller sygehusbehandling. A siger: Man bør i højere grad end nu udlittere velfærdsstatens opgaver til private, hvis de kan konkurrere på pris og kvalitet. B siger: Velfærdsstatens opgaver bør forblive på offentlige hænder i mindst samme grad som nu.
v140	Man diskuterer også større valgfrihed for borgerne, f.eks. mellem offentlige og private leverandører af serviceopgaver, eller mellem forskellige offentlige institutioner. A siger: Der bør i væsentligt højere grad end nu indføres valgfrihed i den offentlige sektor. B siger: Valgfriheden for borgerne er tilstrækkelig i dag.
v141	Det diskuteres også, hvordan Danmark skal forholde sig i konflikter i andre lande eller internationale konflikter, der ikke direkte berører os selv. A siger: Danmark bør så vidt som muligt lade være med at blande sig i sådanne konflikter, der ikke berører os selv. B siger: Danmark bør så vidt som muligt give sine synspunkter til kende og søge at påvirke udviklingen.
v142	Så har vi et spørgsmål om globaliserings betydning for velfærdssystemet i Danmark A siger: Globaliseringen tvinger os til at sænke skattertrykket og velfærdsudgifterne. Ellers kan

	Danmark ikke klare sig i konkurrencen. B siger: Globaliseringen forhindrer ikke Danmark i at have et højt skattertryk og høje velfærdsudgifter, hvis det er det, vi ønsker.	
V143	Man har i de sidste 25 år haft, hvad man kunne kalde to hovedstrategier til at skabe flere arbejdspladser, nemlig følgende: 1. "Velfærdsstrategien": Vi bør udbygge velfærdsstaten med flere offentligt ansatte til eldrepheje, sundhedsvæsen og andre udekkeede behov. 2. "Ekspansionsstrategien": Vi bør satse på industri og eksport via en stærk konkurrenceevne – samt på de servicejobs i erhvervene, dette fører med sig. Bredt sagt, hvilken strategi mener du så, er den bedste?	
V144	Hvor stor betydning havde din egen økonomiske situation for, hvilket parti du stemte på ved valget den 8. februar?	
V145-V146	Så har jeg nogle spørgsmål om, hvordan udviklingen har været. Jeg vil bede dig svare ved at benytte de svarmuligheder, der er vist på kortet her:	
V145	1) Hvordan er din egen og din families økonomiske situation i dag sammenlignet med for 3-4 år siden?	
V146	2) Hvordan synes du den økonomiske situation for Danmark er i dag sammenlignet med for 3-4 år siden?	
V147	Hvis vi kigger 3-5 år fremad, vil du så sige, at du føler dig meget sikker med hensyn til din økonomiske situation, meget sikker, rimelig sikker, lidt usikker, eller føler du dig meget usikker på din økonomiske situation?	
V148-V157	Hvor godt mener du, at Anders Fogh Rasmussens regering har håndteret de følgende områder i de sidste 3 år?	
V148	Økonomien	
V149	Beskæftigelsen	
V150	Velfærden	
V151	Skatterne	
V152	Kriminaliteten	
V153	Miljøet	
V154	Kvaliteten af den offentlige service	
V155	Den sociale ulighed	
V156	Flygtninge- og indvandrerpolitikken	
V157	Og tilsvarende vil vi gerne høre din vurdering af regeringens arbejdsindsats de sidste 3 år	
V158-V172	Jeg vil nu spørge om dit syn på det offentliges udgifter til forskellige formål. Jeg vil læse nogle offentlige opgaver op, og jeg vil gerne bede dig sige mig for hver opgave, om du mener, det offentlige bruger for mange penge, passende, eller for få penge til disse opgaver?	
V158	Forsvaret	
V159	Sundhedsvæsenet	
V160	Uddannelse	
V161	Folkedag	
V162	Miljøproblemer	
V163	Kulturelle formål	
V164	Børnehaver og vuggestuer	
V165	Arbejdsløshedsundersøttelse til den enkelte	
V166	Bistandsbistand til den enkelte	
V167	Ulandsbistand	
V168	Flygtninge og indvandrere	
V169	Hjælp	
V170	Kollektiv transport	
V171	Økonomiske vilkår for børnefamilier	
V172	Forskning	
V173-V177	Så vil jeg gerne høre, hvor godt du synes, at den offentlige service fungerer på en række områder. Du kan for hvert område benytte et af disse svar.	
V173	1. Bibliotekerne	
V174	2. Sygehuse	
V175	3. Folkeskolen	

v176	4. Børnehaver og vuggestuer
v177	5. Hjemme hjælpen
v178-v181	Hvis der på længere sigt bliver mulighed for at sænke skatten, hvad ville du da foretrække?
v178	A. Lavere skatter, eller
	B. Forbedring af den offentlige service
v179	A. Lavere skatter, eller
	B. Afdrag på statsgælden
v180	A. Sænkning af indkomstskatten
	B. Sænkning af moms og afgifter
v181	A. Sænkning af topskatten
	B. Sænkning af indkomstskatten for alle indkomster
v182	Fogh-regeringen har gennemført en række stramminger af flygtninge-/indvanderpolitikken. Mener du, at disse stramminger har været passende, er de gået for vidt, eller har de ikke været vidtgående nok?
v183-v225	Jeg nævner nu nogle synspunkter fra den politiske debat, som man kan være enig eller uenig i.
v183	Høje indtægter burde beskattes hårdere end tilfældet er i dag.
v184	I den nuværende økonomiske situation er der ikke råd til skattelættelser.
v185	I den nuværende økonomiske situation er der ikke råd til lønstillinger.
v186	Indvandring udgør en alvorlig trussel mod vores nationale egenart.
v187	Den økonomiske vækst bør sikres gennem en udbygning af industrien, også selv om det kommer i strid med miljøinteresser.
v188	Indsatsen for at forbedre miljøet må ikke gå så vidt, at den skader erhvervslivet.
v189	Mange af de arbejdsløse ønsker reelt ikke at påtage sig et arbejde.
v190	De muslimske lande udgør på længere sigt en farlig trussel mod Danmarks sikkerhed.
v191	Voldsforbrydelser bør straffes langt hårdere end i dag.
v192	Mange offentlige aktiviteter kunne udføres både bedre og billigere, hvis de blev overladt til private.
v193	Flygtninge og indvandrere bør have samme ret til social bistand som danskere, også selv om de ikke er danske statsborgere.
v194	På længere sigt er der ikke råd til at opretholde velfærdsstaten, som vi kender den i dag.
v195	I politik bør man stræbe efter at skaffe alle de samme økonomiske vilkår, uanset uddannelse og beskæftigelse.
v196	Jeg følger mig lige så meget som europæer, som jeg følger mig som dansker.
v197	Der kan stadig spares masser af penge på at effektivisere den offentlige sektor, uden at det går ud over servicen til borgerne.
v198	Børnechecken til børnefamilierne bør afskaffes for folk med gode indtægter.
v199	Der er for mange, der får sociale ydelser, uden at de trænger til det.
v200	Staten har for lidt kontrol med de private investeringer.
v201	Ejendomsskatten for boligejere bør sættes i vejret, så indkomstskatten kan sættes ned.
v202	De grønne afgifter på benzin bør sættes i vejret.
v203	Gennemgående stoler jeg mere på danskere end på folk fra andre lande.
v204	Nu om dage gør skolerne for lidt ud af at lære børnene fædrelandskærlighed.
v205	Danmark bør arbejde for en bedre fordeling af jordens ressourcer, også selv om det betyder, at vi i lande som Danmark må gå ned i levestandard.
v206	Vi bør være parate til at sende danske soldater i krig, hvis det er nødvendigt for at beskytte menneskerettigheder i andre lande.
v207	På længere sigt bliver det nødvendigt at afskaffe efterlønnen.
v208	Det var forkert af Danmark at gå med i Irak-krigen.
v209	Det er en god ide, at regeringen opretholder skattestoppet.
v210	Hvis man ikke passer på, vil andre udnytte en.
v211	Der er få mennesker, som man kan stole fuldt og helt på.
v212	Det er vigtigt for demokratiet, at det store flertal af borgerne går hen og stemmer.
v213	Det gør ingen større forskel, om det er det ene eller det andet parti, der vinder valget.
v214	Hvis man tror på demokratiet, har man også en forpligtigelse til at stemme.
v215	Vi bør sats på et samfund hvor kristne verdier spiller en større rolle.
v216	Homoseksuelle par bør have samme rettigheder som andre til at adoptere børn.
v217	Hvis man ser sig om i verden, kan man se, at religioner fører mere konflikt end sig end fred.

V218	Integrationen af indvandrere og flygtninge løser sig selv, hvis de får arbejde.
V219	Vi bør satse på et samfund med mere international orientering og med mindre vægt på grænser mellem landene og deres befolkninger.
V220	USA gør en meget positiv indsats for at fremme freden i verden
V221	Hvis indvandrere er arbejdsløse i længere tid, skal de udvises af landet
V222	Hvis indvandrere begår alvorlig forbrydelse, skal de udvises af landet
V223	Hvis indvandrere begår nogen som helst form for lovovertrædelse, der kan give mere end bødestraf, skal de udvises af landet
V224	Hvis der er for få jobs, burde arbejdsgiverne foretrække danskere frem for indvandrere
V225	Det var rigtigt af regeringen at vedtage kommunalreformen
V226-V227	Hvor væsentlige mener du, at hver af disse faktorer er, når det skal afgøres, om en person, der er født, opvokset og bosat i et andet land, skal kunne flytte til Danmark
V226	- kommer fra en kristen baggrund?
V227	- har de jobkvalifikationer, der er brug for i Danmark?
V228-V240	Jeg har herefter nogle spørgsmål om politik og politikere som helhed:
V228	Politikere tager gennemgående for lidt hensyn til, hvad vælgerne mener
V229	Man kan i almindelighed stole på, at vore politiske ledere træffer de rigtige beslutninger for landet
V230	Undertiden er politik så indviklet, at folk som jeg ikke rigtig kan forstå, hvad der foregår
V231	Gennemgående synes jeg egentlig ikke, det er så svært at tage stilling til politiske spørgsmål
V232	De fleste politikere er mere optaget af at blive genvalgt end af at gennemføre deres politik
V233	Politikere er for ødsle med skatteborgernes penge
V234	Jeg ved så lidt om EU, at jeg næsten har opgivet at følge med i, hvad der foregår
V235	Når politikere diskuterer den økonomiske politik, forstår jeg kun en brøkdel af, hvad de snakker om
V236	Der bør gennemføres en omfattende økonomisk udligning inden for EU, så de rige lande betaler til at trække de fattige lande med op
V237	Danmark bør tilslutte sig, at der føres en fælles flygtningepolitik for EU
V238	EU bør spille en storpolitisk og militær rolle, der svarer til EU-landenes økonomiske betydning
V239	EU bør med tiden udvides med Tyrkiet
V240	Bekæmpelse af arbejdsløsheden bør sættes øverst på EU's dagsorden
V241	Hvor stor tillid har du til danske politikere i almindelighed? Har du meget stor tillid, ret stor tillid, ret lille tillid, eller meget lille tillid?
V242	Hvordan er dine generelle holdning til EU – meget positiv, overvejende positiv, overvejende negativ, eller meget negativ?
V243	Vil du stemme for eller imod EU's forfatningsstraktat, også kaldet EU's grundlov, når der bliver en dansk folkeafstemning herom? (hvis usikkerhed ikke: Hvad hælder du mest til?)
V244	Det diskuteres ofte, om den såkaldte globalisering overvejende vil få positiv betydning for Danmark, eller om den overvejende vil få negativ betydning. På denne skala fra 1 til 5 (VIS KORT 13), hvor 1 betyder meget positiv og 5 betyder meget negativ, hvilken betydning mener du så, globaliseringen vil få?
V245	På denne liste har vi nedskrevet 4 opfattelser af EU-samarbejdet. Når du har læst udsagnene, vil jeg gerne vide, hvilket udsagn, du er mest enig i.
V246	Hvor tilfreds vil du sige, at du er med den måde, demokratiet fungerer på i Danmark? Meget tilfreds, tilfreds, utilfreds eller meget utilfreds.
V247	Alt i alt, hvor tilfreds vil du sige, at du er med tilverelsen for tiden? Her er en skala fra 0 til 10, hvor 10 betyder meget tilfreds og 0 betyder meget utilfreds.
V248	Synes du, man kan stole på de fleste mennesker, eller synes du ikke, man kan være forsigtig nok i omgangen med andre mennesker?
V249	Der er stor forskel på, hvad folk er mest optaget af i politik. Nogle er mest optaget af de brede samfundsspørgsmål. Andre er mest optaget af de nære ting, der påvirker deres egen hverdag. Hvor vil du placere dig selv på denne skala?
V250-V257	I politik taler man ofte om venstre og højre. Hvor vil du placere dig selv på denne skala?
V258-V265	Partierne er blandt andet uenige om, hvor mange flygtninge vi kan tage imod. Nogle mener, vi tager imod alt for mange. Andre siger, vi sagten kan tage mod flere flygtninge. Her er en skala fra 1 til 5, hvor 1 står for, at vi skal tage imod langt færre flygtninge end nu, 2 står for lidt færre flygtninge, 3 står for det samme antal som nu, 4 står for lidt flere flygtninge og 5 står for langt flere flygtninge.

	for, at vi skal tage imod mange flere flygtninge, end vi gør nu. Hvor omtrent vil du placere...?
v266-v273	Partierne er også uenige om, hvor stor den offentlige sektor bør være. Nogle partier siger, at vi skal skære ned på de offentlige indtægter og udgifter, andre siger, at vi må regne med stigende offentlige udgifter og indtægter i fremtiden. Her er igen en skala fra 1 til 5, hvor 1 står for, at der skal skæres ned på de offentlige indtægter og udgifter, 2 står for, at der skal skæres lidt ned, 3 står for, at de offentlige indtægter og udgifter er passende, som de er nu, 4 står for, at de må stige lidt og 5 står for, at de må sættes kraftigt i vejret.
v274-v281	Man taler undertiden om en grøn dimension, hvor nogle partier markerer sig ved at lægge overordenlig stor vægt på miljøhensyn, mens andre siger, at miljøhensynene efterhånden er ved at tage overhånd. På denne skala står 1 for den mindst grønne politik, mens 5 står for den mest grønne.
v282-v289	Nogle partier går ind for at opretholde lov og orden med strengere straffe. Andre partier taler i stedet om at forebygge kriminaliteten og om at behandle forbrydere humant. På denne skala står 1 for dem, der går mest ind for lov og orden, og 5 står for dem, der går mest ind for forebyggelse og human behandling af forbrydere.
v290	Nogle mener, at det gør en stor forskel, hvem der har regeringsmagten. Andre siger, at det ikke betyder noget, hvem der har regeringsmagten. Hvis vi bruger skalaen på kortet her, hvor vil du så placere din egen opfattelse?
v291-v307	Nu kommer nogle spørgsmål om politik generelt. Der kan være mange komplicerede spørgsmål i politik, husk derfor at det altid er muligt at svare "ved ikke".
v291-v301	Hvilke partier indgår i den nuværende regering? (kategorierne læses ikke op)
v302	Hvor mange medlemmer er der af folkettingen, hvis vi ser bort fra Grønland og Færøerne? (kategorierne læses ikke op)
v303	Hvor mange lande er i dag medlem af EU? (kategorierne læses ikke op)
v304	Hvilke af følgende offentlige udgifter tror du, er størst: Udgifter til folkeskolen, udgifter til folkepension, eller udgifter til forsvar?
v305-v307	Hvilke partier tror du, følgende politikere tilhører:
v305	Frank Jensen
v306	Jens Rohde
v307	Comité Hedegaard
v308	Nogle vælger parti mest ud fra deres politiske holdninger, andre vælger parti mest ud fra, hvilke partiledere de bedst kan lide. Hvis 1 står for at vælge parti næsten udelukkende ud fra sine politiske holdninger og 5 står for at vælge parti næsten udelukkende ud fra, hvilke partiledere, man bedst kan lide, hvor vil du da placere dig selv?
v309	Hvis du ser bort fra bryllupper, begravelser, barmedåb eller konfirmationer, cirka hvor ofte går du så til gudstjeneste?
v310	Notér køn.
v311	Hvilket år er du født?
v312	I hvilket land er du født?
v313-v321	Har du hjemmeværende børn? Hvis ja, hvor mange børn har du?
v322-v330	Har du børn i vuggestue, børnehave, dagpleje, skolefritidsordning, fritidshjem o.l.? Må jeg spørge om din civilstand?
v332	Stemte din ægtefælle/samlever ved folketingsvalget 8. februar? – Hvis ja: Ved du hvilket parti?
v333	Hvad er din årsindkomst – brutto – dvs. før skat?
v334	Hvad er husstandens samlede årsindkomst – brutto – dvs. før skat?
v335	Boligens ejerforhold?
v336	Hvad er dit postnummer?
v337	Hvilken type by bor du i?
v338	Hvad er din skoleuddannelse?
v339	Hvilken uddannelse har du ud over skoleuddannelsen?
v340-v341	Er du medlem af en fagforening? Hvis ja, hvilken?
v342	Er du for tiden erhvervsøkonomisk beskæftiget?
v342	Antal timer ugentligt på deltid?
v344-v345	Hvad er din stilling og branche helt nøjagtigt?
v346	Er du privat ansat, offentlig ansat eller selvstændig?
v347-v348	Hvad er din ægtefælles stilling og branche helt nøjagtigt?

V349-V350	Hvad er din tidligere stilling og branche helt nylagt?
V351	Hvilket parti ville du stemme på, hvis der var folketingsvalg i morgen?
V352	Hvad er dit erhverv?
V353	Må vi eventuelt på et senere tidspunkt have lov at kontakte dig igen?
V354	Interview før eller efter Helle Thorning-Schmidt (12. april 2005)
V355	Gallups vægt: Køn x alder, amt og pol
V356	Gallups vægt: Amt og køn x alder
V357	Alder
V358	Alder rekoderet i 10-års intervaller
V359	Fagforbund - Fagforening (V341) rekoderet
V360	Hovedorganisation - Fagforening (V341) rekoderet
V361	Klassifikation - Socioøkonomisk inddeling
V362	Udvidet klassifikation - Socioøkonomisk inddeling
V363	SOCIO – Socioøkonomisk inddeling
V364	Avistype - Primær avis

2 Bortald og repræsentativitet i hovedundersøgelsen

2.1 Indledning

Den lave gennemførelsesgrad på 53,2% for stikprøveundersøgelsen i valgundersøgelsen 2005, og herunder faren for en selvselektionseffekt i kraft af de mange nægtede, stiller naturligvis spørgsmålstegn ved datamaterialets repræsentativitet. Derfor er der gennemført en dybere analyse af repræsentativiteten i foreliggende undersøgelse.

Der er dansk tradition for, at repræsentativitetsanalyser gennemføres ret mekanisk ved at sammenholde fordelingen i stikprøven og populationen på en række demografiske variable, hvor populationsfordelingen er kendt: Køn, alder, geografi m.v. Sådanne analyser er dog af begrænset værdi, og kan endda være vildledende. Det afgørende spørgsmål er, hvordan repræsentativitetsproblemer kan påvirke undersøgelsens resultater (Goul Andersen, 1980).

Selv om man f.eks. forestillede sig, at man i denne undersøgelse havde glemt at interviewe alle 30-39-årige, er det ikke sikkert, at det ville have påvirket resultaterne stort. Det ville have påvirket partifordelingen en anelse (fordi de 30-39-årige stemmer lidt, men ikke meget, forskelligt fra befolkningsgennemsnittet). Det ville have påvirket tallene for vælgerens stabilitet (fordi de 30-39-årige vandrer lidt mere end gennemsnittet). Og det ville have påvirket nogle, men ikke særlig mange, politiske holdninger (fordi aldersgruppen skiller sig holdningsmæssigt ud på nogle få, men ikke særlig mange, områder).

Så vidt effekten på marginalfordelingerne. Når vi kommer til sammenhænge, er effekten normalt endnu mindre. Hvis mænd f.eks. er mere EU-venlige end kvinder, så er det kun i tilfælde af, at denne kønsforskel er radikalt anderledes blandt 30-39-årige, at vi risikerer at få et forregnet billede af kønsforskellen i EU-holdninger. Hvis højuddannede har et mere positivt syn på indvandrere, så skal der helt utænkelige ændringer til i mønstrene blandt 30-39-årige, for at undersøgelsen kunne tegne et misvisende billede af sammenhængen, osv.

Omvendt kan der principielt være graverende over- eller underrepræsentation af politisk interesser eller af bestemte politiske retninger, selv om de demografiske faktorer viser høj

repræsentativitet. Kort sagt: repræsentativiteten på de demografiske variable er ofte uden den store betydning for resultaterne, mens andre faktorer – tættere på den afhængige variabel – kan være yderst vigtige. Demografien er stort set kun interessant i de tilfælde, hvor der er en markant sammenhæng mellem demografiske variable og de centrale undersøgelsesvariable (altså de afhængige variable; her politiske adfærdsvariable). Og selv da vil der fortrinsvis være effekt på marginalfordelingerne, mindst på variabelsammenhænge. Det sidste forudsætter nemlig ikke blot, at der er sammenhæng mellem baggrundsvariable og undersøgelsesvariable, men også at der er interaktionseffekter, altså at sammenhængen er ikke-additiv – og det forudsætter endda, at disse interaktionseffekter er ganske stærke.

Effekter som de ovennævnte er gennemgående ret svage, når det gælder køn, alder og bopæl - med enkelte signifikante undtagelser, navnlig på køn. Men ellers er det mest interessante, når det gælder social repræsentativitet, i væsentligt højere grad uddannelse, social klasse og undertiden placering på arbejdsmarkedet. Specielt kan der være en tendens til underrepræsentation af ressourcessvage, og i nogle typer af undersøgelser kan denne endda være tilfældig over tid (se Goul Andersen 1988 for en analyse af, hvad det i 1970'erne betød for Danmarks Statistiks opgørelser af befolkningsstillingsfordeling). Og denne skævhed optages normalt ikke af de demografiske variable.

Sociale og uddannelsesmæssige repræsentativitet er ofte svær at måle, fordi men enten ikke har en ordentlig universliste (opgørelse af populationen), fordi reliabiliteten i målingen i interviewundersøgelser er for ringe, eller fordi klassifikationskriterierne er forskellige. Som supplement kan man kontrollere (og i nødstilfælde veje) på fagforeningsmedlemskab (Goul Andersen, 1988).

Sat på spidsen er undersøgelser af repræsentativitet på de demografiske variable derfor mest af symbolsk betydning. Er opmålsen rimeligt høj, og er repræsentativiteten på de demografiske variable god, så er det et tegn på, at andre forhold også er i orden. Er opmålsen lav og den demografiske repræsentativitet tvivlsom, mindsker det omvendt tilliden til dataindsamlingen mere generelt. Men den demografiske repræsentativitet siger sjældent noget om repræsentativiteten på de vigtige variable, og en vejning efter demografi nyter heller ikke meget.

Omvendt kan selv et beskedent bortfald på de afhængige variable som nævnt give betydelige problemer. For eksempel kan man i undersøgelser af politisk deltagelse komme ud for, at folk med lav politisk interesse siger fra, når de hører om emnet (selvseleksktion). Folk synes ikke, de har en

grund til at medvirke i undersøgelsen, for de deltagere jo ikke i politik. De kan evt. også føle det pinligt at indrømme, hvor lidt de deltagere, for der er trods alt en norm om, at man bør være aktiv. Ellers de kan føle det belastende at skulle svare på masser af holdningsspørgsmål, der vedrører ting, de ikke har den fjerneste holdning til, fordi det ganske enkelt ikke interesserer dem. Omvendt er de mest politisk engagerede utilbøjelige til at sige nej. De elsker at have holdninger til alt mellem himmel og jord - og de elsker at give dem til kende. Der kan på den måde opstå et element af selvselektion i udvælgelsen. Det har normalt ikke været noget større problem i danske valgundersøgelser - derimod er det forekommet i undersøgelse af politisk deltagelse, hvor det i øvrigt kan spille sammen med "over-claiming": Folk siger, at de deltagere mere, end de gør, fordi de følger, de burde deltage. Stærkest gør det sig gældende ved valgdeltagelse, hvor der typisk kun er halvt så mange sofavælgere, som der burde være. Omvendt er der som regel alt for mange partimedlemmer - partienes "krise" indebærer ikke, det er blevet "fløvt" at erklære sig som medlem; heri ligger stadig en positiv prestige.

Det skal endnu en gang understreges, at det største problem vedrører marginalfordelingerne, mens problemet er mindre, når det drejer sig om sammenhænge mellem variable; hvad det sidste angår, er hovedproblemet, at holdningskonsistensen kan overdrives en anelse, hvis der er en selvselektion af politisk interesserede. Men der skal meget til at forrykke billedet afgørende. På de fleste andre områder, hvor vi analyserer sammenhænge, er problemet næppe stort. Og da det sidste normalt er hovedinteressens i valgundersøgelserne, er der ikke tradition for at lave omfattende bortfaldsanalyser. Derimod vejer man normalt på variablen partivalg, således at partifordelingen blandt de adspurgte kommer til at svare til partifordelingen ved valget. Men kun i de analyser, hvor partivalg er den afhængige variabel, ellers ikke. Hovedårsagen er, at det letter sammenligninger over tid: Over- og underrepræsentation for de enkelte partier går en del op og ned, og tidsserier ville blive helt skæve, hvis der ikke blev foretaget en vejning. Man kontrollerer dog en række resultater med uvejede data for at være sikker på, at resultaterne ikke skyldes utilsigtede effekter af vejningen. Det leder kort fortalt frem til, at bortfaldsanalysen må opdeles i to: En generel del, svarende til den, der normalt laves (jf. afsnit 2.2), samt en specifik del, der relaterer sig til politisk interesse (jf. afsnit 2.3). Det er den sidste del, man normalt ikke laver. Men det er den, der er afgørende, og som også bør være det underliggende perspektiv i den generelle bortfaldsanalyse.

2.2 Generel bortfaldsanalyse: Demografisk repræsentativitet

I det følgende afsnit vil præsenteres en demografisk repræsentativitetsanalyse, idet der forklares i nærmere forholdsvis kønsfordeling og aldersfordeling i den samlede stikprøve i hovedundersøgelsen 2005 (stikprøveundersøgelsen med 1461 respondenter og panelundersøgelsen med 803 respondenter).

Tabel 2.1 Kønsfordeling. Stikprøvepopulation i Valgundersøgelsen i 2005 i forhold til den samlede befolkning 01.01.05. Antal og pct. i stikprøve og population.

	Valgundersøgelse 2005	DK befolkning pr. 1 jan 2005 (18+)	Valgundersøgelse 2005	DK befolkning pr. 1 jan 2005 (18+)
Andel af mænd	1.231	2.059.162	54,4%	49,0%
Andel af kvinder	1.033	2.146.754	45,6%	51,0%
I alt	2.264	4.205.916	100,0%	100,0%

Kilde: Danmarks statistiks hjemmeside/Statistikbanken (www.statistikbanken.dk) 'Folketal pr. 1. januar 2005 efter kommune/amt, civilstand, alder og køn'.

Overordnet set adskiller stikprøven sig markant fra den samlede befolkning i kraft af, at der findes en overvægt af mandlige respondenter ($p < 0,000$)⁵. Afvigelsen fra kønsfordelingen i den samlede vælgerbefolkning er således på 5,4 procentpoint, i mændenes favør, hvilket betyder, at der i modsætning til vælgerbefolkningens overvægt af kvinder findes en overvægt af mænd i stikprøven. Dette er usædvanligt, da man i de fleste undersøgelser ser en overrepræsentation af kvinder i stikprøven. Den usædvanlige kønsfordeling var imidlertid også til stede i de tre forrige valgundersøgelser, dog mindre udtalt i 1994 og mere markant i 1998 og 2001⁶.

Næste led er en sammenligning af aldersfordelingen i hovedundersøgelsen i forhold til vælgerbefolkningen. Tabel 2.1 viser fordelingen efter alder og køn i henholdsvis hovedundersøgelsen og for hele befolkningen.

⁵ p-værdierne henviser til z-tests for uafhængighed mellem de opnåede middelværdier og den faktiske fordeling i befolkningen for andele.
⁶ Se teknisk rapport for Valgundersøgelsen 2001 afsnit 2.2. tabel 2.1.

Tabel 2.2 Svarfordelingen efter alder og køn. Respondenter og hele befolkningen i pct.

Svarpersoner i Valgundersøgelsen 2005 (i pct.)				Hele befolkning pr. 01.01.2005 (i pct.)			
Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt		
18-24 år*	7,7	7,1	7,4	10,1	9,4	9,7	9,7
25-29 år	6,1	6,0	6,1	8,4	8,0	8,2	8,2
30-39 år	16,7	15,8	16,3	19,6	18,4	19,0	19,0
40-49 år	19,5	20,0	19,7	19,1	17,6	18,3	18,3
50-59 år	18,3	20,4	19,3	18,3	17,4	17,8	17,8
60-69 år	17,7	15,1	16,5	13,4	13,3	13,4	13,4
70+ år	14,1	15,6	14,8	11,1	15,9	13,6	13,6
I alt %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
I alt antal	2.264			4.205.916			

Kilde: Danmarks statistiks hjemmeside/Statistikbanken (www.statistikbanken.dk) 'Folketal pr. 1. januar 2005 efter kommune/amt, civilstand, alder og køn'.

Som det fremgår af tabel 2.2 er der stor underrepræsentation af personer i grupperne 18-24 år, 25-29 år og 30-39 år, så de er statistisk signifikante (18-24 år, $p < 0,000$; 25-29 år, $p = 0,002$; 30-39 år, $p = 0,001$). Personer i grupperne, 40-49 år, 50-59 år, 60-69 år og 70+, er tilsvarende overrepræsenteret, hvoraf det kun er gruppen 60-69 år, der er signifikant overrepræsenteret ($p < 0,000$). Flertallet af grupperne i stikprøven er dermed statistisk signifikant i forhold til populationen, dvs. er signifikant forskellige fra hele befolkningen. Midtergrupperne 40-49 år og 50-59 år og gruppen 70+ år er statistisk insignifikante.

En opdeling på køn viser signifikant overrepræsentation for 60-69 årige mænd ($p = 0,016$) og underrepræsentation for 25-29 årige ($p = 0,029$). For kvinder er de 30-39 årige overrepræsenterede ($p = 0,036$), mens kvinder over 70 er stærkt underrepræsenterede ($p < 0,001$). – mangler!

Hvis demografiske faktorer anvendes som udtryk for stikprøvens pålidelighed, er der på baggrund af ovenstående udredning særligt to problematiske aspekter, der må holdes for øje. Det drejer sig om underrepræsentationen for personer under 39 år og om overrepræsentationen for personer mellem 50-59 år. Normalt vil disse skævheder ikke have større betydning for resultaterne. Men det kan undertiden være relevant at anvende en demografisk vejning af data, hvilket kan gøres ved at vægte stikprøven med variablen "V356" i datasættet. Denne demografiske vægt er beregnet af Gallup A/S.

2.3 Politisk interesse

For politisk interesse foreligger der selsagt ikke nogen universliste, som stikprøven kan holdes op imod. Dels kendes den sande fordeling ikke, dels varierer den over tid. F.eks. er den politiske interesse typisk noget højere i forbindelse med valg. For at vurdere, om der foreligger en bias i retning af overrepræsentation af politisk interesserede i datamaterialet, skal vi sammenligne med politisk interesse i valgundersøgelserne i 1994, 1998 og 2001. Det vigtigste er dog sammenligningen med et spørgsmål om politisk interesse i et repræsentativt udsnit af den danske befolkning, som blev interviewet stort set samtidig med valgundersøgelsen 2001, men i forbindelse med Gallups normale omnibusundersøgelse, som *ikke* omhandlede politiske emner. Da fordelingen i 2005

Det medfører, at der bør være en forskel mellem niveauet for politiske interesse i omnibussen og valgundersøgelsen 2005, hvis undersøgelsesemnet i sig selv resulterer i en vis selvselektion til fordel for de politisk interesserede.

Tabel 2.3 Politisk interesse. Stikprøven i valgundersøgelsen 2005 sammenlignet med valgundersøgelserne 1994, 1998, 2001 samt Gallup-omnibusundersøgelse primo 2002. Andele i pct.

	1994*	1998*	2001**	2002-Omnibus***	2005
Meget interesseret	19,8	23,8	21,9	19,0	22,8
Noget interesseret	43,5	49,1	47,8	47,0	49,2
Kun lidt interesseret	31,6	24,0	27,2	30,0	24,7
Slet ikke interesseret	5,1	3,1	3,1	4,0	3,2
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*Tallene stammer fra Goul Andersen et. al., "Valgundersøgelsen 1998, Teknisk Rapport".
 **Tallene stammer fra Goul Andersen et. al., "Valgundersøgelsen 2001, Teknisk Rapport".
 ***Tallene stammer fra internt arbejdsrapport af Mogens Storgaard Jakobsen, Gallup A/S, marts 2002, afrundede pct.
 Note: Kategorien "ved ikke" er ej medtaget. Dette ændrer dog ikke meget ved tallene, da kun fire respondenter falder i denne i 2005.

Af tabel 2.3 fremgår det, at der formenlig er en overrepræsentation af politisk interesserede i valgundersøgelsen 2005, sammenlignet med omnibus-undersøgelsen fra 2002 omhandlende en lang række ikke-politiske emner. Der er således tale om, at andelen af politisk interesserede (meget el. noget interesseret) i hovedundersøgelsen 2005 (72,0%) er 6,0 procentpoint større end i omnibusundersøgelsen (66%), og denne forskel er klart signifikant ($p < 0,000$). Afvigelsen er dog ikke dramatisk. Sammenlignet med de tre forrige valgundersøgelser ses det, at der ikke er tale om en markant anderledes fordeling af de politisk interesserede i hovedundersøgelsen 2005. Andelen af de politisk interesserede (meget el. noget interesseret) placerer sig for 1994 på 63,33 procentpoint, for 1998 på 72,9 procentpoint, og for 2001 på 69,7 procentpoint. Der er således tale om en stigning

på 2,3 procentpoint i forhold til Valgundersøgelsen 2001. Om det skyldes en mindre politisk interesse i 2001 eller større skævheder i 2001 lader sig dog ikke afgøre.

Tabel 2.4 Politisk interesse. Som tabel 2.3, udvidet med kønsfordeling. Andele i pct.

	1998*		2001*		2002-Omnibus**		2005	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Meget interesseret	30,0	16,5	23,8	25,3	21,9	23,0	19,0	25,8
Nogen interesseret	49,9	48,2	49,1	48,6	47,8	49,0	47,0	49,9
Kun lidt interesseret	18,1	30,8	24,0	23,7	27,2	26,0	30,0	21,6
Slet ikke interesseret	1,9	3,4	3,1	2,4	3,1	3,0	4,0	2,8
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*Tallene stammer fra Goul Andersen et. al., "Valgundersøgelsen 2001, teknisk rapport".
**Tallene stammer fra internt arbejdsrapport af Mogens Storgaard Jakobsen, Gallup A/S, marts 2002, afrundede pct.
Note: Kategorien "ved ikke" er ej medtaget. Dette ændrer dog ikke ved tallene, da kun fire respondenter falder i denne.

Opdeli på køn fremgår det af tabel 2.4, at overrepræsentation i hovedundersøgelsen 2005 i forhold til omnibusundersøgelsen fra 2002 for politisk interesse findes for både mænd og kvinder – tillige i samme størrelsesorden (ca. 3 procentpoint, for 'Meget interesseret'). Det ser i den forbindelse ikke ud til, at køn har afgørende betydning for deltagelsen i undersøgelsen.

Spørgsmålet om en overrepræsentation af politisk interesserede kan endvidere belyses ud fra antallet af partimedlemmer. Således viser tabel 2.5, at andelen af erklærede partimedlemmer i hovedundersøgelsen er på 9,9 pct. Det skal sammenholdes med en "sand" andel på 5,0 pct., som er baseret på de medlemsstal, partierne selv oplyser, dvs. det officielle tal (Goul Andersen & Hoff 2001, kap. 5).

Tabel 2.5 Selvrapporteret partimedlemskab 2005 i pct.

	Medlem af parti		Tidligere medlem	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
I alt	12,3	7,2	15,4	14,3
	9,9	14,9		

Nu er det helt almindeligt, at andelen af partimedlemmer overdrives i surveyundersøgelser. Det kan skyldes flere ting: At folk ofte glemmer, at de er i kontingentrestance og derfor kan være slettet af kartoteket; at der kan være et partimedlem i en familie, der psykologisk set "tæller for" alle; der kan

være ukorrekte svar fra nogle, som egentlig vil melde sig ind, men bare ikke har fået det gjort; og endelig kan der være en prestige i medlemskab, som ganske enkelt får nogle til at svare ukorrekt. Men det tal, man normalt er nået frem til, har i 1990'erne ligget omkring 10 pct. eller derunder, så i denne henseende er andelen af oplyst partimedlemskab ikke overraskende. Partimedlemsstallet er steget lidt i forhold til 2001-valgundersøgelsen, hvor tallet for den samlede stikprøve var på 8,7 pct. På baggrund af ovenstående synes der ikke at kunne herske tvivl om, at hovedundersøgelsen har en vis skævhed mht. politisk interesse og engagement. Spørgsmålet er så, hvad det betyder. Svaret er, at det næppe er overvældende, da forskellen ikke er stor, og politisk interesse og politiske holdninger kun hænger sammen i ringe grad – hvad de i højere grad gjorde under venstrefløjens mobiliseringsbølge i 1970'erne (Borre & Goul Andersen 1997: kap.6).

2.4 Partipolitisk repræsentativitet

Et afgørende aspekt af repræsentativiteten i en valgundersøgelse er naturligvis partivalg. Tabel 2.6 viser partifordelingen ved folketingsvalget og i hovedundersøgelsen. I den første kolonne ses den faktiske fordeling ved valget den 8. februar 2005. Anden kolonne viser fordelingen af de faktiske andele i stikprøven, mens tredje kolonne viser, hvordan dette billede tager sig ud, efter der er foretaget en vejning ud fra demografiske kriterier.

Tabel 2.6 Partipolitisk tilhørsforhold. Andele i stikprøven (uvejet og vejet) sammenholdt med valgsultatet. Angivet i pct. af gyldige stemmer/besvarelser.

FV05 (pct.)	Valgundersøgelsen 2005 uvejet (pct.)	Valgundersøgelsen 2005 med demografisk vejning (pct.)
----------------	---	---

A. Socialdemokraterne	25,8	26,8	26,0
B. Det Radikale Venstre	9,2	8,8	9,5
C. Det Konservative Folkeparti	10,3	9,3	9,5
D. Centrum-Demokraterne	1,0	1,2	1,3
F. Socialistisk Folkeparti	6,0	7,2	7,7
K. Kristendemokraterne	1,7	1,4	1,4
M. Minoritetspartiet	0,3	0,2	0,2
O. Dansk Folkeparti	13,3	11,9	11,6
V. Venstre	29,0	29,0	28,0
Ø. Enhedslisten	3,4	4,2	4,6
Uden for partierne	0,0	0,0	0,0
Total	100,0	100,0	100,0
Antal gyldige stemmer/besvarelser (n)	3.384.559	2059	2051
Stemte blankt	19.478	0,6	-
Ikke stemmeberettigede	-	5,4	-
Husker ikke parti/vil ikke svare/Andre svar	-	2,4	-
Stemte ikke	18,3	5,4	5,8

Kilde til valgsultat: www.im.dk ' Endelig opgørelse af folketingsvalget den 8. februar 2005'.

For at starte med det sidste, kan det straks konstateres, at den demografiske vejning⁷ ikke mindsker repræsentativitetsproblemerne, når det gælder fordelingen på spørgsmålet om partivalg. I så henseende er der ikke noget at hente ved den demografiske vejning, og det understøtter forestillingen om, at demografiske repræsentativitet ikke giver et rimeligt mål for repræsentativiteten af datamaterialet, når det gælder politisk-sociologiske undersøgelser.

⁷ Denne vejning er foretaget med variablen "v356" i datasættet. Vægten er udregnet af Gallup.

Den partipolitiske fordeling er noget bedre i 2005 i forhold til 2001⁸ og ved Venstre er der nærmest ingen forskel. Socialdemokratiet, CD, SF og Enhedslisten er der en overrepræsentation i intervallet 0,2-1,2 procentpoint, men det er kun SF og Enhedslisten der er signifikant overrepræsenteret (SF $p=0,021$ og Enhedslisten $p=0,045$). De Radikale, de Konservative, Kristendemokraterne, Minoritetspartiet og Dansk Folkeparti er underrepræsenteret i intervallet 0,1-1,4, men det er kun Dansk Folkeparti der er tæt ved at være signifikant underrepræsenteret ($p=0,06$).

Ud over partifordelingen fremstår der en markant divers mellem stikprøven og befolkningen med hensyn til andelen af sofavælgere. I stikprøven finder vi kun 5,4% erklærede sofavælgere, mens der ved selve valget var 18,3% af de stemmeberettigede, som ikke udnyttede valget. Dette er ikke overraskende, idet der ligeledes var en stor divers i de tre foregående valgundersøgelser⁹. Men det gør materialet uegnet til at analysere på sofavælgere.

Afviselserne fra valgeresultatet er næppe primært et bortfaldsproblem. Det er først og fremmest et spørgsmål om at huske forkert - i nogle tilfælde ubevidst, i andre tilfælde som følge af fortydelse eller hensynet til social accept i interviewsituationen. Ud over at det normalt giver en underrepræsentation af sofavælgere og vælgere på den yderste højrefløj (indtil 1970'erne også den yderste venstrefløj), er der også en erfaring for, at respondenterne ofte er mere tilbøjelige til at 'huske' en stemme på et vindende parti frem for et tabende.

Selv om der næppe primært er tale om et bortfaldsproblem, er det dog i de allerfleste tilfælde en fordel at veje materialet, når partivalg er afhængig variabel. Dels for at tabeller f.eks. kan give et retvisende billede af Dansk Folkepartis styrke, dels for at lette sammenligninger over tid, hvor svingninger i de enkelte partiers over- eller underrepræsentation ville forstyrre og evt. helt forvrænge udsving fra et valg til et andet. Eneste væsentlige risiko ved vejningen er en interaktion mellem uafhængige variabel og tilbøjelighed til at svare forkert. Hvis det f.eks. er socialt acceptabelt at stemme Dansk Folkeparti blandt højere funktionærer, kan den generelle opvejning komme til at overdrive de sociale skel i tilbøjeligheden til at stemme på partiet. Derfor anbefales det at kontrollere med uvejede data, hvor en sådan risiko er udtalt.

⁸ Se teknisk rapport 2001 tabel 2.6.

⁹ Henholdsvis 3,9% ctr. 12,9% i 2001, 3,9% ctr. 14,0% i 1998 og 7,6% ctr. 15,7% i 1994.

Der er indført en vægt i datasættet (variabel "wfactor"), der vægter andele hos partier således, at marginalfordelingen svarer til det officielle valgresultat fra folketingsvalget den 8. februar 2005. Dog således at svarpersoner uden oplyst parti er tildelt vægten 1, dvs. der opvejes ikke for sofa vælgere. Denne vægt ("wfactor") er foretaget *før* den demografiske vægning. Endelig har Gallup lavet en tilsvarende vægt efter den demografiske vægning dvs. den kombinerer altså en demografisk og politisk vægning (v355). Gallup leverede desuden også en ren demografisk vægning (v356).

2.5 Socioøkonomisk repræsentativitet

Til slut skal vi vurdere den socioøkonomiske repræsentativitet ud fra hhv. fagforeningsmedlemskab og stillingsoplysninger. Man kunne tro, det ville være forholdsvis enkelt at sammenligne fordelingen på stilling eller socioøkonomiske grupper, men det er det faktisk ikke. I valgundersøgelsen klassificeres svarpersonerne nemlig ud fra hovedbeskæftigelse, dvs. en studerende med lidt arbejde ved siden af er studerende. Det er en indlysende praksis ud fra et sociologisk perspektiv (og var i øvrigt også praksis i folketællingerne indtil disse ophørte i 1970). Danmarks Statistiks opgørelser i dag bygger derimod på et økonomisk perspektiv - et arbejdskraftperspektiv - hvor det jo for så vidt, er ligegyldigt om den udbudte arbejdskraft udbydes af en person, der tilfældigvis er studerende ved siden af. Netop derfor er fagforeningsmedlemskab mere pålideligt til vurdering af den socioøkonomiske repræsentativitet. Vi starter derfor med fagforeningsmedlemskab, som faktisk giver det mest pålidelige billede. Den specielle danske situation, hvor 80-85% af alle beskæftigede er organiseret i fagforeninger gør det nemlig muligt sammenligne svarfordelingen i valgundersøgelsen med tilsvarende oplysninger for hele befolkningen. Efterfølgende skal vi af illustrative grunde og for at vurdere kodning mv. se på den socioøkonomiske gruppering.

En evt. social skævhed i retning af underrepræsentation af ressourcesvage grupper på arbejdsmarkedet vil vise sig ved en underrepræsentation af medlemmer af 'arbejderforbund' i LO og en tilsvarende overrepræsentation af AC-, FTF- og andre funktionær-fagforeninger. Som det fremgår af tabel 2.7, er der dog ikke store forskelle mellem stikprøve og population, når det gælder

fordelingen efter fagforeningsmedlemskab.¹⁰ Der er en overrepræsentation af FTF-medlemmer ($p = 0,005$), mens øvrige forskelle ikke er statistisk signifikante. Snarere end en socioøkonomisk skævhed finder vi en svag overrepræsentation for alle grupper: LO, FTF, AC, Lederne og sågar 'gule' fagforeninger. Inden for LO spores heller ingen forskel mellem faglærte og ufaglærte, specielt er SID overrepræsenteret. Når der er en svag tendens til overrepræsentation på tværs af hovedorganisationer, kan det hænge sammen med 'over-claiming' eller med underrepræsentation af konstanthjælpsmodtagere, førtidspensionister og andre. Formentlig er der tale om begge dele - tidligere analyser tyder på, at grupper, der er marginaliserede i forhold til arbejdsmarkedet ofte er lidt underrepræsenterede (Goul Andersen, 1999). Men nogen socialt skæv fordeling blandt erhvervsaktive er der altså kun i ringe grad tale om - med mulig undtagelse af en lille overrepræsentation af FTF, der i øvrigt er domineret af offentligt ansatte; denne gruppe er normalt lidt overrepræsenterede i surveyundersøgelser.

Tabel 2.7 Repræsentativitet vurderet ud fra fagforeningsmedlemskab: Hovedorganisationer mv.

Fagforening og -forbund		
Medlemskab i pct. af befolkningen 2005, 18+	Medlemskab i pct. i valgundersøgelsen	
LO	32,6	32,1
FTF	8,6	12,1
AC	3,9	6,6
Fagforbund udenfor hovedorganisationer	3,6	3,1
Fagforbund for Ledere	1,8	2,3

Kilde: Statistisk Årbog 2005: 150-151.

Tabel 2.8: Repræsentativitet vurderet ud fra fagforeningsmedlemskab: Medlemmer af LO

Medlemmer af LO		
Medlemskab i pct. af befolkningen 2005, 18+	Medlemskab i pct. i valgundersøgelsen	
3F	8,6	9,5
Metal	3,3	3,6
HK	8,8	7,7
TIB	1,7	1,9
FOA	5,0	4,0
Øvrige LO	5,0	5,9

Kilde: Statistisk Årbog 2005: 150.

Alt i alt lader oplysningerne om fagforeningsmedlemskab ingen tvivl om, at repræsentativiteten, i hvert fald for erhvervsaktive, er god: Der er ikke en tendens til, at ufaglærte er underrepræsenterede til fordel for overrepræsentation af funktionærer med videregående uddannelse, sådan som man kunne frygte.

Det er på den baggrund interessant at sammenholde med det billede, man får ved at sammenholde den socioøkonomiske fordeling ud fra stillingsoplysninger. Vi benytter her hhv. RAS-statistikken; Den registrerbaserede arbejdsstyrkestatistik, og AKU-statistikken: Danmarks Statistiks Arbejdskræftundersøgelser, der indsamles hvert kvartal ved postspørgeskema. Vi sammenligner her med fordelingerne pr. 1. januar 2001.¹¹ Her ser billedet umiddelbart noget problematisk ud. Af tabel 2.9 fremgår det, at de to eneste grupper, hvor repræsentativiteten er tilfredsstillende (vurderet ud fra registreringen i RAS) er de selvstændige og medhjælpende ægtefæller, mens dette ikke er tilfældet for alle lønmodtagergrupperne og personerne udenfor arbejdsstyrken. Her finder vi i stedet en klart signifikant overrepræsentation ($p < 0,001$ for alle) af topledterne og lønmodtagere med et højt niveau samt mellemniveau af færdigheder, mens der er en tilsvarende klar underrepræsentation ($p < 0,001$ for alle) af lønmodtagere med færdigheder på grundniveau, samt af de, der af Danmarks Statistik klassificeres som 'andre lønmodtagere'. Slutteligt er der også en klar overrepræsentation ($p < 0,001$) af den del af befolkningen, som ikke er del af arbejdsstyrken.

Tallene kan dog kun meget vanskeligt sammenlignes med dem der findes i valgundersøgelsen. For det første omfatter RAS-statistikken en kategori, som benævnes lønmodtagere uden nærmere angivelse, som udgør hele 7,5% af befolkningen. Denne kategori dækker over de lønmodtagere som det ikke har været muligt at klassificere under de 5 øvrige grupperinger på grund af mangelfulde oplysninger. Gruppen dækker primært over uddannelsessøgende med bijobs. Samtidig er respondenterne i valgundersøgelsen klassificeret efter *hovedbeskæftigelse*, hvilket vil sige at studerende (selvom de arbejder fx 20 timer om ugen) er klassificeret som studerende (og dermed uden for arbejdsmarkedet), hvilket naturligvis er det korrekte ud fra et sociologisk perspektiv, i modsætning til arbejdskræftperspektivet i statistikken.

¹¹ Der sammenlignes her med alle personer over 16 år, hvilket giver en lille skævhed da valgundersøgelsen primært henvender sig til personer der er stemmeberettigede (dvs. er fyldt 18). Men de intervaller Danmarks Statistik opererer med gør, at det ikke er muligt at finde data for den socioøkonomiske sammensætning udelukkende for den del af befolkningen som er over 18 år. Tallene stammer fra hhv. RAS (Registrerbaseret arbejdsstyrkestatistik) og AKU (Arbejdskræftundersøgelsen) og er baseret hhv. på registre (RAS), der omfatter samtlige lønmodtagere i Danmark over 15 år og stikprøver (AKU) der bliver indsamlet hvert kvartal (Danmarks Statistik 2002).

Man kan så prøve at sammenligne fordelingen i valgundersøgelsen med RAS uden gruppen af lønmodtagere u.n.a.'. Det viser noget større overensstemmelse, selv om der stadig er signifikante forskelle.

Tabel 2.9 Socioøkonomisk inddeling.

Befolkning pr. 1. januar 2005	Befolkning pct. (RAS)*	Valgundersøgelsen 2005, pct.
Selvstændige	5,2 (6,0)	3,4
Medhjælpende ægtefælle	0,3 (0,3)	0,1
Topledere	1,7 (2,0)	3,2
Lønmodtagere på højeste niveau	8,8 (10,2)	13,0
Lønmodtagere på mellemniveau	11,9 (13,7)	22,3
Lønmodtagere på grundniveau	28,1 (32,3)	9,9
Andre lønmodtagere	5,7 (6,6)	3,9
Lønmodtagere u.n.a.	13,1 (0,0)	-
Udenfor arbejdsmarkedet	23,4 (27,0)	-

Note: *RAS-tallene er baseret på personer der er 16+. Tallene i parentes viser andelen for de respektive grupper, når lønmodtagere u.n.a. udelades fra beregningen.
Kilde: Statistisk Årbog 2005: 136.

Tabel 2.10 viser den socioøkonomiske fordeling indenfor grupperne af erhvervsaktive. De følgende beregninger tager dog udgangspunkt i tabel 2.9.

Tabel 2.10 Fordeling af erhvervsaktive i befolkning og undersøgelsen.

Befolkning pr. 1. januar 2005	Befolkning (RAS)*, Pct.	Valgundersøgelsen 2005, pct.
Selvstændige	6,8 (8,3)	6,1
Medhjælpende ægtefælle	0,3 (0,4)	0,2
Topledere	2,3 (2,7)	5,8
Lønmodtagere på højeste niveau	11,5 (13,9)	23,2
Lønmodtagere på mellemniveau	15,5 (18,8)	39,8
Lønmodtagere på grundniveau	36,7 (44,2)	17,7
Andre lønmodtagere	7,5 (9,1)	7,0
Lønmodtagere u.n.a.	17,1 (0,0)	-
I alt	100,0	100,0

Note: *RAS-tallene er baseret på personer der er 16+. Tallene i parentes refererer til fordelingen når gruppen af lønmodtagere u.n.a. ikke regnes med.
Kilde: Statistisk Årbog 2005: 136.

Det samme mønster gør sig gældende hvis tallene fra valgundersøgelsen sammenlignes med data fra Arbejdskraftundersøgelsen (AKU): De to eneste grupper hvor repræsentativiteten ikke kan

anfægtes er blandt de selvstændige og gruppen af lønmodtagere på mellemniveau. I forhold til AKU er der en klar statistisk signifikant underrepræsentation af medhjælpende ægtefæller, lønmodtagere på grundniveau og andre lønmodtagere ($p < 0,001$ for alle)¹². Samtidig er der en ligeså klar overrepræsentation af topledere ($p = 0,002$), lønmodtagere på højt niveau og personer udenfor arbejdsmarkedet ($p < 0,001$ for disse).

Problemet med AKU er generelt det samme som RAS: studerende tælles med i opgørelsen og dermed i klassificeringen af personer i de socioøkonomiske grupperinger. Og i AKU er der ikke manglende oplysninger, da statistikken er baseret på spørgeskemaer. Der er i alt 174.000 studerende med i arbejdstsytken ifølge tallene fra AKU, og det må formodes, at langt størstedelen ikke arbejder fuldtids, hvis der også skal være plads til at studere. Derfor har vi valgt at sammenligne valgundersøgelsens resultater med tallene fra AKU fraregnet det antal personer som arbejder under 15 timer om ugen (i de to 'nederste' grupper i den socioøkonomiske gruppering (lønmodtagere på grundniveau og andre lønmodtagere), hvilket svarer til 131.000 personer, og i stedet klassificeret denne gruppe som værende udenfor arbejdsmarkedet. Denne manøvre gør, at forskellene ikke er nær så voldsomme – godt nok er der stadig en klar signifikant forskel mellem valgundersøgelsens andel af lønmodtagere på grundniveau og AKU, men p er nu $0,005$ mod $p < 0,001$ før, og for gruppen af andre lønmodtagere er forskellen nu signifikant ved $p = 0,019$. Til gengæld er gruppen af personer udenfor arbejdsmarkedet ikke længere overrepræsenteret, da der ikke kan spores nogen statistisk signifikant forskel mellem valgundersøgelsen og AKUs fordeling.

Vi har valgt en 'konserverativ' fremgangsmåde ved kun at frasortere de, der arbejder mindre end 15 timer om ugen. Der vil være personer, som normalt er studerende, og som netop i referencenugen arbejder mere. Det forklarer formentlig en del af den resterende afvigelse, hvor lønmodtagere på grundniveau og 'andre lønmodtagere' udgør en større andel i AKU end i valgundersøgelsen, mens lønmodtagere på højeste og mellemste niveau udgør en lidt højere andel i valgundersøgelsen.

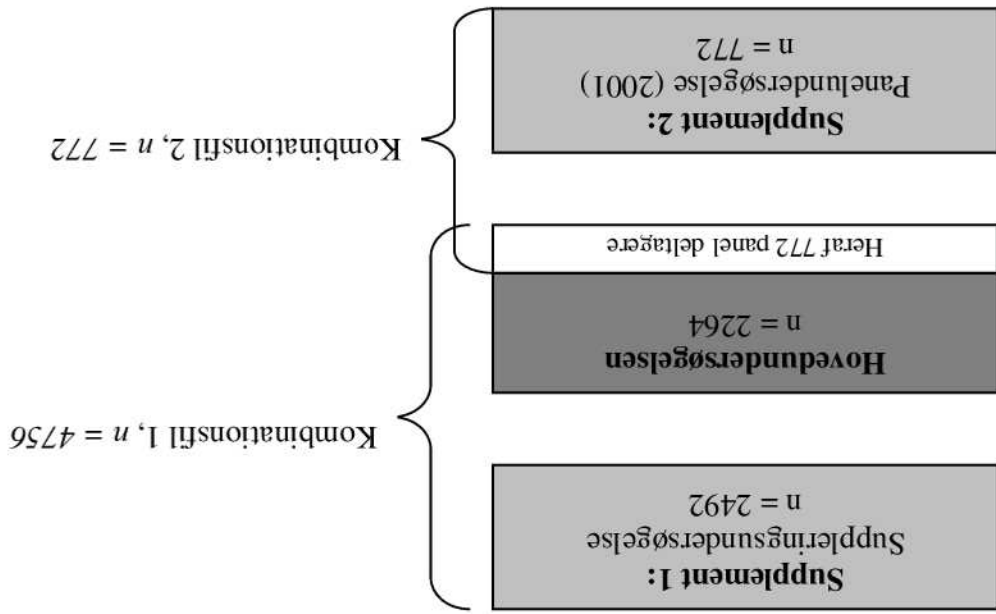
Set i lyset af oplysningerne om fagforeningsmedlemskab rækker disse oplysninger ikke ved tilliden til den sociale repræsentativitet blandt erhvervsaktive i valgundersøgelsen, hvor man i værste fald kan forestille sig en lille overrepræsentation af mellemgruppen i FTF på bekostning af de øvrige. Til gengæld får vi herigennem et check på den anvendte kodning af stillingsoplysningerne.

¹² De statistiske beregninger i dette afsnit er alle udført på baggrund af tabel 2.9.

Tallene tyder på, at der muligvis kan være en svag tendens til, at visse lønmodtagere er blevet kodet rigelig højt i deres socioøkonomiske gruppering. Det er velkendt, at der foregår en vis 'titeinflation', og desuden kan der måske være lidt tendens til 'overclaiming' – dvs. at respondenterne anvender en titel, der antyder en lidt højere social placering end deres faktiske arbejdsfunktion berettiger til. Selv om AKU-statisikken fortsat efterlader 'for få' uden for arbejdsmarkedet, sammenlignet med valgundersøgelsen, og selv om langt de fleste af disse formentlig havner i kategorien 'lønmodtagere på grundniveau', så er der formentlig en mindre, reel afvigelse. Som de foretagne korrektioner viser, er afvigelsen dog ved nærmere eftersyn langt mindre, end et første blik på RAS-statisikken kunne antyde. Skulle der være nogle promilles glidning i afgørelsesningerne, er det i givet fald ikke noget, der vil påvirke analyseresultaterne, når man f.eks. sammenligner sammenhængen mellem socioøkonomisk placering og partivalg eller holdninger.

3 Kombinationsfilerne – oversigt over fællesvariable

Der er i alt 2 kombinationsfiler, som det ses i figur 3.1. Kombinationsfil 1 består af hovedundersøgelsen og suppleringsundersøgelsen (supplement 1) og består derved af 4756 respondenter. Suppleringsundersøgelsen indeholder kun udvalgte baggrundsvariable og partivalg og derfor er der kun 21 variable med 4756 respondenter, de resterende variable svarer til hovedundersøgelsen. Kombinationsfil 2 består af hovedundersøgelsen og panelundersøgelsen og består af 772 respondenter, som har svar på en række af de samme spørgsmål i 2001 og 2005. Respondenterne som er med i panelet kan findes i hovedundersøgelsen i 2001 og optræder igen i hovedundersøgelsen i 2005 og derved er det muligt at følge udviklingen i besvarelsen over tid. Det er dog ikke alle variable hvor en udvikling kan findes ved hjælp af kombinationsfil 2, idet ikke alle variable kan genfindes i 2001, da nogle variable er forladt og der er kommet nye til.

Figur 3.1. Oversigt over undersøgelser og kombinationsfiler.

I kombinationsfil 1 stammer 2264 af respondenterne fra hovedundersøgelsen og de resterende 2492 stammer fra suppleringsundersøgelsen. I kombinationsfil 2 er respondenterne begrænset af det antal respondenter både har deltaget i 2001 og 2005, hvilket er blevet til 772 respondenter. I den nedenstående tabel er alle variable gengivet som findes i mere end én undersøgelse eller kombinationsfil. Hvis variablen findes i hovedundersøgelsen er dette variabelnavn vedholdt i de andre undersøgelser, med undtagelse af panelundersøgelsen, da der her skal være en klar forskel i navnene, idet det ellers ikke kan afgøres hvilket år variablen er fra. Enkelte variable findes ikke i

hovedundersøgelsen, men er skabt gennem rekodning og logiske sammenhænge. Disse variable er markeret med en fodnote, hvor det nærmere er angivet ud fra hvilke variable variablen er skabt (yderligere oplysninger om disse variable kan findes i kapitel 1.2).

Tabel 3.1: Oversigt over fælles variable i kombinationsfilerne og de enkelte datasæt:

Beskrivelse	Kombifil 1	Kombifil 2	Hoved-undersøgelsen	Supplerings-undersøgelsen	Panel-undersøgelsen
Undersøgelse	v4	-	v4	v4	-
Respondentnummer	v2/s1	v1/a01_serient	v1/v2	v2/s1	a01_serient
Dato for interview	v3	v3/a01_år/ a01_måned/ a01_dag	v3	v3	a01_år/ a01_måned/ a01_dag
Personer på 15 år eller derover i husstanden	sv313a	-	sv313a ¹³	sv313a	-
Personer på 14 år eller derunder i husstanden	sv313b	-	sv313b ¹⁴	sv313b	-
Antal personer i husstanden	sv313v331		sv313v331 ¹⁵	sv313v331	
Kommune	-	-	-	s2	a01_kommune
Amt	v6	v6/a01_amt	v6	v6	a01_amt
Postnummer	v5/v336	v5/v336/a01_postnr / a01_v261	v5/v336	v5/v336	a01_postnr/ a01_v261
Køn	v310	v310/a01_v253	v310	v310	a01_v253
Ålder	v357	v357/a01_alderen	v357	v357	a01_alderen
Årgang		v311/a01_v254	v311		a01_v254
Ålder i tiårs interval		v358/a01_alderitiv	v358		a01_alderitiv
Respondentens sidst afsluttede eksamen	sv339	-	sv339 ¹⁶	sv339	-
Respondentens erhverv	v352	v352/a01_v267	v352	v352	a01_v267
Personlig indkomst i store intervaller	sv333	-	sv333 ¹⁷	sv333	-
Personlig indkomst i små intervaller	-	v333/a01_v256	v333	-	a01_v256
Husstandens indkomst i store intervaller	sv334	-	sv334 ¹⁸	sv334	-
Husstandens indkomst i små intervaller	-	v334/a01_v257	v334	-	a01_v257
Partivalg ved folketingsvalg i morgen	sv351	v351/a01_v277	v351/ sv351 ¹⁹	sv351	a01_v277
Partivalg ved folketingsvalg	v18	v18/a01_v5	v18	v18	a01_v5
Stilling	v344	v366 ²⁰ /a01_v271	v344	v344	a01_v271
Stilling DISCO88	v369	v369/ a01_v271x	v369	v369	a01_v271x
Socioøkonomisk gruppering (SOCIO)	v363	v363/a01_socio	v363	v363	a01_socio

¹³ Denne variabel er dannet ud fra v314-v321 og v331.

¹⁴ Denne variabel er dannet ud fra v314-v321.

¹⁵ Denne variabel er dannet ud fra v313 og v331

¹⁶ Denne variabel er dannet ud fra v338 og v339.

¹⁷ Denne variabel er dannet ved en rekodning af v333.

¹⁸ Denne variabel er dannet ved en rekodning af v334.

¹⁹ Denne variabel er dannet ved en rekodning af v351.

²⁰ Grundet en fejl i kodningen skal v366 og ikke v344 anvendes når der sammenlignes med data fra 2001.

a01_klassimp	v361	v361	v361/ a01_klassimp	v362	v362/ a01_klasudv	v362	a01_klasudv	(Klassisk)	Socioøkonomisk gruppering
a01_v1a_ny- a01_v1d_ny	-	v7-v10	v7-v10/ a01_v1a_ny- a01_v1d_ny	-	-	-	-	De fire vigtigste politiske problem	Talt politik med familie, venner eller kolleger.
a01_v3- a01_v3f	-	v11-v16	v11-v16/ a01_v3-a01_v3f	-	-	-	-	Politisk interesseret	Stemte med beejstring
a01_v4	-	v17	v17/a01_v4	-	-	-	-	Bestutningsstidspunkt	Vigtigste grund til at stemme
a01_v6	-	v22	v22/a01_v6	-	-	-	-	Overveje andet parti	Tænke på at stemme
a01_v8	-	v23	v23/a01_v8	-	-	-	-	Partivalg sidste FV	Sympati med det enkelte parti
a01_v9	-	v24	v24/a01_v9	-	-	-	-	Sympati med de politiske ledere	Partiidentifikation
a01_v10	-	v25	v25/a01_v10	-	-	-	-	Partiidentifikation	Identifikationsparti
a01_v15	-	v35	v35/a01_v15	-	-	-	-	Partimedlem	Parti bedst til økonomiske problemer
a01_v16- /a01_v16	-	v67-v76	v67-v76 /a01_v16-a01_v23	-	-	-	-	Parti bedst til arbejdsløsheden	Parti bedst til at varetage Danmarks interesser i EU
a01_v23	-	v77-v83	v77-v83 /a01_v24-a01_v31	-	-	-	-	Parti bedst til miljøet	Parti bedst til lov og orden
a01_v24- a01_v24	-	v114	v114/a01_v32	-	-	-	-	Parti bedst til balance skat	Parti bedst til
a01_v31	-	v115	v115/a01_v33	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v32	-	v116	v116/a01_v34	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v33	-	v117	v117/a01_v35	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v34	-	v118	v118/a01_v36	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v35	-	v119	v119/a01_v37	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v36	-	v120	v120/a01_v38	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v38	-	v121	v121/a01_v39	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v39	-	v122	v122/a01_v40	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v40	-	v123	v123/a01_v41	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v41	-	v124	v124/a01_v43	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v43	-	v125	v125/a01_v44	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v44	-	v126	v126/a01_v45	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v45	-	v127	v127/a01_v46	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v46	-	v128	v128/a01_v47	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v47	-	v129	v129/a01_v48	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v48	-	v134	v134/a01_v50	-	-	-	-	Parti bedst til	Parti bedst til
a01_v50	-	v135	v135/a01_v51	-	-	-	-	Sociale udgifter	Økonomisk lighed
a01_v51	-	v136	v136/a01_v52	-	-	-	-	Økonomisk lighed	Statskontrol erhvervsliv
a01_v52	-	v137	v137/a01_v53	-	-	-	-	Bruger betaling	Internationale konflikter
a01_v53	-	v138	v138/a01_v54	-	-	-	-	Globaliserings effekt på	Økonomisk hovedstrategi
a01_v54	-	v141	v141/a01_v55	-	-	-	-	Økonomisk hovedstrategi	Egen og families økonomi
a01_v55	-	v142	v142/a01_v56	-	-	-	-	Danmarks økonomi	Regeringens evne/ Økonomien
a01_v56	-	v143	v143/a01_v57	-	-	-	-	Regeringens evne/	Beskeftigelsen
a01_v57	-	v145	v145/a01_v58	-	-	-	-	Regeringens evne/ Velfærden	Regeringens evne/ Velfærden
a01_v58	-	v146	v146/a01_v59	-	-	-	-		
a01_v59	-	v148	v148/a01_v60	-	-	-	-		
a01_v60	-	v149	v149/a01_v61	-	-	-	-		
a01_v61	-	v150	v150/a01_v62	-	-	-	-		
a01_v62	-			-	-	-	-		

a01_v63	-	v151	v151/ a01_v63	-	Regeringens evne/Skatterne
a01_v64	-	v152	v152/ a01_v64	-	Regeringens evne/ Kriminaliteten
a01_v65	-	v153	v153/ a01_v65	-	Regeringens evne/ Miljøet
a01_v66	-	v154	v154/ a01_v66	-	Regeringens evne/ Kvaliteten af den off service
a01_v67	-	v155	v155/ a01_v67	-	Regeringens evne/ Den sociale ulighed
a01_v68	-	v156	v156/ a01_v68	-	Regeringens evne/ Flygtninge- /indvander-pol.
a01_v69	-	v157	v157/ a01_v69	-	Regeringens evne/ Generelt
a01_v72	-	v158	v158/ a01_v72	-	Off. udgifter/ Forsvaret
a01_v73	-	v159	v159/ a01_v73	-	Off. udgifter/ Sundhedsvæsenet
a01_v74	-	v160	v160/ a01_v74	-	Off. udgifter/ Uddannelse
a01_v75	-	v161	v161/ a01_v75	-	Off. udgifter/ Folked pension
a01_v76	-	v162	v162/ a01_v76	-	Off. udgifter/ Miljøproblemer
a01_v77	-	v163	v163/ a01_v77	-	Off. udgifter/ Kulturelle formal
a01_v78	-	v164	v164/ a01_v78	-	Off. udgifter/ Børnehaver og vuggestuer
a01_v80	-	v165	v165/ a01_v80	-	Off. udgifter/ Arbejdsledsundersøttelse til den enkelte
a01_v81	-	v166	v166/ a01_v81	-	Off. udgifter/ Bistandsbistand til den enkelte
a01_v83	-	v167	v167/ a01_v83	-	Off. udgifter/ Ulandsbistand
a01_v84	-	v168	v168/ a01_v84	-	Off. udgifter/ Flygtninge og indvandre
a01_v86	-	v169	v169/ a01_v86	-	Off. udgifter/ Hjemmehjælp
a01_v87	-	v170	v170/ a01_v87	-	Off. udgifter/ Kollektiv transport
a01_v89	-	v173	v173/ a01_v89	-	Off. Service/ Bibliotekerne
a01_v90	-	v174	v174/ a01_v90	-	Off. Service/ Sygehuse
a01_v91	-	v175	v175/ a01_v91	-	Off. Service/ Folkeskolen
a01_v92	-	v176	v176/ a01_v92	-	Off. Service/ Børnehaver og vuggestuer
a01_v93	-	v177	v177/ a01_v93	-	Off. Service/ Hjemmehjælpen
a01_v95	-	v178	v178/ a01_v95	-	Skattelettelser kontra service
a01_v96	-	v179	v179/ a01_v96	-	Skattelettelser kontra statsgæld
a01_v98	-	v180	v180/ a01_v98	-	Indkomstsat kontra Moms/afgifter
a01_v97	-	v181	v181/ a01_v97	-	Topsat kontra Indkomstsat alle
a01_v100	-	v182	v182/ a01_v100	-	Stramninger af flygtninge-/ indvanderpolitikken
a01_v102	-	v183	v183/ a01_v102	-	Høje indtægter beskattes hårdere
a01_v103	-	v184	v184/ a01_v103	-	Ikke råd til skattelettelser
a01_v104	-	v185	v185/ a01_v104	-	Ikke råd til lønstillinger
a01_v105	-	v186	v186/ a01_v105	-	Indvandring en trussel
a01_v106	-	v187	v187/ a01_v106	-	Økonomisk vækst sikres
a01_v107	-	v188	v188/ a01_v107	-	Forbedring miljø
a01_v108	-	v189	v189/ a01_v108	-	Arbejdslede ønsker ej arbejds
a01_v109	-	v190	v190/ a01_v109	-	Muslimske lande trussel

a01_v110	-	v191	v191/ a01_v110	-	Hårdere straf for vold
a01_v111	-	v192	v192/ a01_v111	-	Privatisering bedre
a01_v112	-	v193	v193/ a01_v112	-	Flugtninge samme ret
a01_v114	-	v194	v194/ a01_v114	-	Ikke råd til velfærdsstaten
a01_v115	-	v195	v195/ a01_v115	-	Økonomisk lighed
a01_v116	-	v196	v196/ a01_v116	-	Føler sig europæer/dansker.
a01_v117	-	v197	v197/ a01_v117	-	Effektivisering af den offentlige sektor
a01_v118	-	v198	v198/ a01_v118	-	Ej børnecheck til rige fam.
a01_v119	-	v199	v199/ a01_v119	-	Sociale ydelser uden behov
a01_v120	-	v200	v200/ a01_v120	-	Statskontrol over private investeringer
a01_v121	-	v201	v201/ a01_v121	-	Ejendoms skatten stige, indkomsts katten ned
a01_v122	-	v202	v202/ a01_v122	-	Øge afgifter på benzin
a01_v123	-	v203	v203/ a01_v123	-	Mere tillid til danskere
a01_v125	-	v204	v204/ a01_v125	-	Skolerne for lidt ud af fædrelandskærlighed
a01_v126	-	v205	v205/ a01_v126	-	Fordeling af jordens ressourcer
a01_v127	-	v206	v206/ a01_v127	-	Danske soldater i krig
a01_v132	-	v210	v210/ a01_v132	-	Andre vil udnytte en
a01_v133	-	v211	v211/ a01_v133	-	Få man kan stole på
a01_v134	-	v217	v217/ a01_v134	-	Religioner fører til mere konflikt
a01_v135	-	v218	v218/ a01_v135	-	Integrationen lykkedes hvis arbejde
a01_v138	-	v228	v228/ a01_v138	-	Politikere hensynsløse
a01_v140	-	v229	v229/ a01_v140	-	Politikere rigtige beslutninger for landet
a01_v144	-	v230	v230/ a01_v144	-	Politik indviklet
a01_v145	-	v231	v231/ a01_v145	-	Ikke svært at tage stilling
a01_v146	-	v233	v233/ a01_v146	-	Politikerne for ødsle
a01_v147	-	v234	v234/ a01_v147	-	Opgivet at følge med i EU
a01_v148	-	v235	v235/ a01_v148	-	Forstår ikke økonomisk politik
a01_v149	-	v236	v236/ a01_v149	-	Økonomisk udligning inden for EU
a01_v150	-	v237	v237/ a01_v150	-	Fælles flygtningepolitik for EU
a01_v151	-	v238	v238/ a01_v151	-	EU storpolitisk/militær rolle
a01_v153	-	v240	v240/ a01_v153	-	EU Bekæmpe arbejdsløsheden
a01_v154	-	v241	v241/ a01_v154	-	Tillid til politikere
a01_v158	-	v245	v245/ a01_v158	-	Opfattelser af EU-samarbejdet
a01_v137	-	v248	v248/ a01_v137	-	Stole på mennesker
a01_v169	-	v249	v249/ a01_v169	-	Optaget af de brede/hære
a01_v170	-	v250	v250/ a01_v170	-	Venstre/højre - Respondent
a01_v171	-	v251	v251/ a01_v171	-	Venstre/højre - A.
a01_v172	-	v252	v252/ a01_v172	-	Socialdemokratiet
a01_v172	-	v253	v253/ a01_v173	-	Venstre/højre - B. Radikale
a01_v173	-	v253	v253/ a01_v173	-	Venstre/højre - C.
a01_v174	-	v254	v254/ a01_v174	-	Konservative
a01_v174	-	v254	v254/ a01_v174	-	Venstre/højre - F. Socialistisk Folkeparti
a01_v175	-	v255	v255/ a01_v175	-	Venstre/højre - O. Dansk Folkeparti
a01_v177	-	v256	v256/ a01_v177	-	Venstre/højre - V. Venstre

Venstre/højre - Ø. Enhedslisten	-	v257/ a01_v178	v257	-	a01_v178
Flygtningepol. - A. Socialdemokratiet	-	v258/ a01_v179	v258	-	a01_v179
Flygtningepol. - B. Radikale	-	v259/ a01_v180	v259	-	a01_v180
Flygtningepol. - C. Konservative	-	v260/ a01_v181	v260	-	a01_v181
Flygtningepol. - F. Socialistisk Folkeparti	-	v261/ a01_v182	v261	-	a01_v182
Flygtningepol. - O. Dansk Folkeparti	-	v262/ a01_v183	v262	-	a01_v183
Flygtningepol. - V. Venstre	-	v263/ a01_v185	v263	-	a01_v185
Flygtningepol. - Ø. Enhedslisten	-	v264/ a01_v186	v264	-	a01_v186
Flygtningepol. - Respondent	-	v265/ a01_v187	v265	-	a01_v187
Off. sektor - A. Socialdemokratiet	-	v266/ a01_v188	v266	-	a01_v188
Off. sektor - B. Radikale	-	v267/ a01_v189	v267	-	a01_v189
Off. sektor - C. Konservative	-	v268/ a01_v190	v268	-	a01_v190
Off. sektor - F. Socialistisk Folkeparti	-	v269/ a01_v191	v269	-	a01_v191
Off. sektor - O. Dansk Folkeparti	-	v270/ a01_v192	v270	-	a01_v192
Off. sektor - V. Venstre	-	v271/ a01_v194	v271	-	a01_v194
Off. sektor - Ø. Enhedslisten	-	v272/ a01_v195	v272	-	a01_v195
Off. sektor - Respondent	-	v273/ a01_v196	v273	-	a01_v196
Gørn placting - A. Socialdemokratiet	-	v274/ a01_v197	v274	-	a01_v197
Gørn placting - B. Radikale	-	v275/ a01_v198	v275	-	a01_v198
Gørn placting - C. Konservative	-	v276/ a01_v199	v276	-	a01_v199
Gørn placting - F. Socialistisk Folkeparti	-	v277/ a01_v200	v277	-	a01_v200
Gørn placting - O. Dansk Folkeparti	-	v278/ a01_v201	v278	-	a01_v201
Gørn placting - V. Venstre	-	v279/ a01_v203	v279	-	a01_v203
Gørn placting - Ø. Enhedslisten	-	v280/ a01_v204	v280	-	a01_v204
Gørn placting - Respondent	-	v281/ a01_v205	v281	-	a01_v205
Lov og orden - A. Socialdemokratiet	-	v282/ a01_v206	v282	-	a01_v206
Lov og orden - B. Radikale	-	v283/ a01_v207	v283	-	a01_v207
Lov og orden - C. Konservative	-	v284/ a01_v208	v284	-	a01_v208
Lov og orden - F. Socialistisk Folkeparti	-	v285/ a01_v209	v285	-	a01_v209
Lov og orden - O. Dansk Folkeparti	-	v286/ a01_v210	v286	-	a01_v210
Lov og orden - V. Venstre	-	v287/ a01_v212	v287	-	a01_v212
Lov og orden - Ø. Enhedslisten	-	v288/ a01_v213	v288	-	a01_v213
Lov og orden - Respondent	-	v289/ a01_v214	v289	-	a01_v214
Forskæl på regeringsmagte	-	v290/ a01_v230	v290	-	a01_v230
Hvor ofte gudstjeneste	-	v309/ a01_v243	v309	-	a01_v243
Civilstand	-	v331/ a01_v255	v331	-	a01_v255
Boligens ejerforhold	-	v335/ a01_v258	v335	-	a01_v258
Urbanisering	-	v337/ a01_v262	v337	-	a01_v262

Skoleuddannelse	-	v338/ a01_v263	v338	-	a01_v263
Uddannelse	-	v339/ a01_v264	v339	-	a01_v264
Medlem af en fagforening	-	v340/ a01_v265	v340	-	a01_v265
Fagforening	-	v341/ a01_v266	v341	-	a01_v266
Fagforbund	-	v359/ a01_v266x	v359	-	a01_v266x
Hovedorganisation	-	v360/ a01_fag_ho	v360	-	a01_fag_ho
Beskæftiget	-	v342/ a01_v269	v342	-	a01_v269
Deltid - Antal timer	-	v343/ a01_v270	v343	-	a01_v270
Privat, offentlig eller selvstændig	-	v346/ a01_v268	v346	-	a01_v268
Villing til geninterview	-	v353/ a01_v278	v353	-	a01_v278

Notes:

”-” Variabel findes ikke i denne undersøgelse

De fleste variable der indgår i tabel 3.1 kan findes i hovedundersøgelsen og kodenøgler til variable der indgår i hovedundersøgelsen kan findes i modul 2 og 3 i denne tekniske rapport. For de variable som ikke indgår i hovedundersøgelsen eller som er rekodede versioner af variable fra hovedundersøgelsen findes kodenøglen i den nedenstående tabel 3.2.

Tabel 3.2: Kodestørrelse for variable der ikke indgår i hovedundersøgelsen

Variabel	Kode	Variable	Kode
sv313a	Personer på 15 år eller derover i husstanden	1 - 1 Person 2 - 2 Personer	3 - 3 Personer 4 - 4 Personer
sv313b	Personer på 14 år eller derunder i husstanden	1 - 1 Person 2 - 2 Personer 3 - 3 Personer	4 - 4 Personer 5 - 5 Personer 6 - 6 Personer eller flere
sv313v331	Ansat personer i husstanden	1 - 1 Person 2 - 2 Personer	3 - 3 Personer 4 - 4 Personer 5 - 5 Personer 6 - 6 Personer eller flere
sv339	Respondentens sidst afsluttede eksamen	1 - Folkeskole 7 år eller kortere. 2 - Folkeskole 8-10 år, realeksamen m.v.	3 - Studenter-/HF-/HH-/HTX-eksamen. 4 - Erhvervsuddannelse (Grundlægg./Afslut.). 5 - Højere/videregående uddan. (til og med 3 år). 6 - Højere/videregående uddan. (mere end 3 år).
sv333	Personlig indkomst i store intervaller	1 - Under 100.000 kr. 2 - 100.000-199.999 kr. 3 - 200.000-299.999 kr.	4 - 300.000-399.999 kr. 5 - 400.000-499.999 kr. 6 - 500.000-599.999 kr. 7 - 600.000-699.999 kr. 8 - 700.000 kr. og derover.
sv334	Husstandens indkomst i store intervaller	1 - Under 100.000 kr. 2 - 100.000-199.999 kr. 3 - 200.000-299.999 kr.	4 - 300.000-399.999 kr. 5 - 400.000-499.999 kr. 6 - 500.000-599.999 kr. 7 - 600.000-699.999 kr. 8 - 700.000 kr. og derover.
sv351	Partivalg ved folketingsvalg i morgen	1 - A: Socialdemokraterne. 2 - B: Det Radikale Venstre. 3 - C: De Konservative. 4 - D: 5 - F: Socialistisk Folkeparti. 6 - K: Kristendemokraterne.	7 - M: Minoritetspartiet. 8 - O: Dansk Folkeparti. 9 - V: Venstre. 10 - Ø: Enhedslisten. 11 - Kandidat uden for parti/ andet parti. 12 - Ikke stemmeret. 13 - Vil ikke svare om parti. 14 - Ved ikke. 15 - Vil ikke svare om parti. 16 - Vil ikke stemme. 17 - Andre svar.
s2/a01	Kommune	1 - København 2 - København 3 - København 4 - København 5 - København 6 - København 7 - København 8 - København 9 - København 10 - København 11 - København 12 - København 13 - København 14 - København 15 - København 16 - København 17 - København 18 - København 19 - København 20 - København 21 - København 22 - København 23 - København 24 - København 25 - København 26 - København 27 - København 28 - København 29 - København 30 - København 31 - København 32 - København 33 - København 34 - København 35 - København 36 - København 37 - København 38 - København 39 - København 40 - København 41 - København 42 - København 43 - København 44 - København 45 - København 46 - København 47 - København 48 - København 49 - København 50 - København 51 - København 52 - København 53 - København 54 - København 55 - København 56 - København 57 - København 58 - København 59 - København 60 - København 61 - København 62 - København 63 - København 64 - København 65 - København 66 - København 67 - København 68 - København 69 - København 70 - København 71 - København 72 - København 73 - København 74 - København 75 - København 76 - København 77 - København 78 - København 79 - København 80 - København 81 - København 82 - København 83 - København 84 - København 85 - København 86 - København 87 - København 88 - København 89 - København 90 - København 91 - København 92 - København 93 - København 94 - København 95 - København 96 - København 97 - København 98 - København 99 - København 100 - København	188. - Vejle 189. - Vejle 190. - Vejle 191. - Rønne 192. - Rønne 193. - Rønne 194. - Rønne 195. - Rønne 196. - Rønne 197. - Rønne 198. - Rønne 199. - Rønne 200. - Rønne 201. - Rønne 202. - Rønne 203. - Rønne 204. - Rønne 205. - Rønne 206. - Rønne 207. - Rønne 208. - Rønne 209. - Rønne 210. - Rønne 211. - Rønne 212. - Rønne 213. - Rønne 214. - Rønne 215. - Rønne 216. - Rønne 217. - Rønne 218. - Rønne 219. - Rønne 220. - Rønne 221. - Rønne 222. - Rønne 223. - Rønne 224. - Rønne 225. - Rønne 226. - Rønne 227. - Rønne 228. - Rønne 229. - Rønne 230. - Rønne 231. - Rønne 232. - Rønne 233. - Rønne 234. - Rønne 235. - Rønne 236. - Rønne 237. - Rønne 238. - Rønne 239. - Rønne 240. - Rønne 241. - Rønne 242. - Rønne 243. - Rønne 244. - Rønne 245. - Rønne 246. - Rønne 247. - Rønne 248. - Rønne 249. - Rønne 250. - Rønne 251. - Rønne 252. - Rønne 253. - Rønne 254. - Rønne 255. - Rønne 256. - Rønne 257. - Rønne 258. - Rønne 259. - Rønne 260. - Rønne 261. - Rønne 262. - Rønne 263. - Rønne 264. - Rønne 265. - Rønne 266. - Rønne 267. - Rønne 268. - Rønne 269. - Rønne 270. - Rønne 271. - Rønne 272. - Rønne 273. - Rønne 274. - Rønne 275. - Rønne 276. - Rønne 277. - Rønne 278. - Rønne 279. - Rønne 280. - Rønne 281. - Rønne 282. - Rønne 283. - Rønne 284. - Rønne 285. - Rønne 286. - Rønne 287. - Rønne 288. - Rønne 289. - Rønne 290. - Rønne 291. - Rønne 292. - Rønne 293. - Rønne 294. - Rønne 295. - Rønne 296. - Rønne 297. - Rønne 298. - Rønne 299. - Rønne 300. - Rønne 301. - Rønne 302. - Rønne 303. - Rønne 304. - Rønne 305. - Rønne 306. - Rønne 307. - Rønne 308. - Rønne 309. - Rønne 310. - Rønne 311. - Rønne 312. - Rønne 313. - Rønne 314. - Rønne 315. - Rønne 316. - Rønne 317. - Rønne 318. - Rønne 319. - Rønne 320. - Rønne 321. - Rønne 322. - Rønne 323. - Rønne 324. - Rønne 325. - Rønne 326. - Rønne 327. - Rønne 328. - Rønne 329. - Rønne 330. - Rønne 331. - Rønne 332. - Rønne 333. - Rønne 334. - Rønne 335. - Rønne 336. - Rønne 337. - Rønne 338. - Rønne 339. - Rønne 340. - Rønne 341. - Rønne 342. - Rønne 343. - Rønne 344. - Rønne 345. - Rønne 346. - Rønne 347. - Rønne 348. - Rønne 349. - Rønne 350. - Rønne 351. - Rønne 352. - Rønne 353. - Rønne 354. - Rønne 355. - Rønne 356. - Rønne 357. - Rønne 358. - Rønne 359. - Rønne 360. - Rønne 361. - Rønne 362. - Rønne 363. - Rønne 364. - Rønne 365. - Rønne 366. - Rønne 367. - Rønne 368. - Rønne 369. - Rønne 370. - Rønne 371. - Rønne 372. - Rønne 373. - Rønne 374. - Rønne 375. - Rønne 376. - Rønne 377. - Rønne 378. - Rønne 379. - Rønne 380. - Rønne 381. - Rønne 382. - Rønne 383. - Rønne 384. - Rønne 385. - Rønne 386. - Rønne 387. - Rønne 388. - Rønne 389. - Rønne 390. - Rønne 391. - Rønne 392. - Rønne 393. - Rønne 394. - Rønne 395. - Rønne 396. - Rønne 397. - Rønne 398. - Rønne 399. - Rønne 400. - Rønne 401. - Rønne 402. - Rønne 403. - Rønne 404. - Rønne 405. - Rønne 406. - Rønne 407. - Rønne 408. - Rønne 409. - Rønne 410. - Rønne 411. - Rønne 412. - Rønne 413. - Rønne 414. - Rønne 415. - Rønne 416. - Rønne 417. - Rønne 418. - Rønne 419. - Rønne 420. - Rønne 421. - Rønne 422. - Rønne 423. - Rønne 424. - Rønne 425. - Rønne 426. - Rønne 427. - Rønne 428. - Rønne 429. - Rønne 430. - R

kommune		
2. - FREDERIKSBERG	92. - SAKSKØBING	189. - AVLUMHADERUP
3. - ALBERTSLUND	93. - STEVNS	190. - BRANDE
4. - BALLERUP	94. - STUBBEKØBING	191. - EGVAD
5. - BRØNDBY	95. - SUSÅ	192. - HERNING
6. - DRAGØR	96. - SYDFALSTER	193. - HOLMSLAND
7. - GENTOFTE	97. - VORDINGBORG	194. - HOLSTEBRO
8. - GLADSAXE	101. - BORNHOLMS	195. - IKASt
9. - GLOSTRUP	104. - ASSENS	196. - LEMVIG
10. - HERLEV	105. - BOGENSE	197. - RINGKØBING
11. - HVIDovre	106. - BRØY	198. - SKJERN
12. - HØJE TÅSTRUP	107. - EGEBJERG	199. - STRUER
13. - ISHØJ	108. - EJBY	200. - THYBORØN-
14. - LEDJESMØRRUM	109. - FÅBORG	HARBØR
15. - LYNGBYTÅRBÆK	110. - GLAMSBJERG	201. - THYHOLM
16. - RØDOVRE	111. - GUDME	202. - TREHØJE
17. - SØLLERØD	112. - HÅRBY	203. - ULFBORGVEJMB
18. - TÅRNBY	113. - KERTTEMINDE	204. - VIDEBÆK
19. - VALLENSBÆK	114. - LANGESKOV	205. - VINDERUP
20. - VÆRLØSE	115. - MARSTAL	206. - ÅSKOV
21. - ALLERØD	116. - MIDDELFART	207. - EBELTOFT
22. - BIRKERØD	117. - MUNKEBO	208. - GALTEN
23. - FARUM	118. - NYBORG	209. - GJERN
24. - FREDENSBORG/	119. - NR. ÅBY	210. - GRENÅ
HUMLEBÆK	120. - ODENSE	211. - HADSTEN
25. - FREDERIKSSUND	121. - OTTERUP	212. - HAMMEL
26. - FREDERIKSVÆRK	122. - RINGE	213. - HINNERUP
27. - GRÆSTED/	123. - RUDKØBING	214. - HØRNING
GILTELEJE	124. - RYSLINGE	215. - LANGÅ
28. - HELSINGE	125. - SVEINDBORG	216. - MARIAGER
29. - HELSINGØR	126. - SYDLANGELAND	217. - MIDTDJURS
30. - HILLERØD	127. - SØNDERSØ	218. - NØRHALD
31. - HUNDESTED	128. - TOMMERUP	219. - NR. DJURS
32. - HØRSHOLM	129. - TRANEKÆR	220. - ODDER
33. - JÆGERSPRIS	130. - ULLERSLEV	221. - PURHUS
34. - KARLEBO	131. - VISSENBJERG	222. - RANDERS
35. - SKIBBY	132. - ÆRØSKØBING	223. - ROSENHOLM
36. - SKÆVINGE	133. - ØRBÆK	224. - ROUGSØ
37. - SLANGERUP	134. - ÅRSLEV	225. - RY
38. - STENLØSE	135. - ÅRUP	226. - RØNDE
39. - ØLSTYKKKE	136. - AUGUSTENBORG	227. - SAMSØ
40. - BRAMSNÆS	137. - BOV	228. - SILKEBORG
41. - GREVE	138. - BREDEBRO	229. - SKANDERBORG
42. - GUNDSØ	139. - BROAGER	230. - SØNDERHALD
43. - HVALSØ	140. - CHRISTIANSFELD	231. - THEM
44. - KØGE	141. - GRAM	232. - ÅRHUS
45. - LEJRE	142. - GRÅSTEN	233. - BJERRINGBRO
46. - RAMSØ	143. - HADERSLEV	234. - FJENDS
47. - ROSKILDE	144. - HØJER	235. - HANSTHOLM
48. - SKOVBO	145. - LUNDTØFT	236. - HVORSLEV
49. - SOLRØD	146. - LØGUMKLOSTER	237. - KARUP
50. - VALLØ	147. - NORDBORG	238. - KJELLERUP
51. - BJERGSTED	148. - NR. RANGSTRUP	239. - MORSØ
52. - DIANALUND	149. - RØDDING	240. - MØLDRUP
53. - DRAGSHOLM	150. - RØDEKRO	241. - SALLINGSUND
54. - FUGLEBJERG	151. - SKÆRBÆK	242. - SKIVE
55. - GØRLEV	152. - SUNDEVED	243. - SPØTTRUP
56. - HASHØJ	153. - SYDAL	244. - SUNDSØRE
57. - HASLEV	154. - SØNDERBORG	245. - SYDTHY

s5	Social gruppe	1 – Lav	2 – Medium	3 – Høj	4 – Ikke placeret
s4	Erhverv p.t.	1 - Arbejder, uflagt (ej specialarbejder)	5 - Funktionær/tjenestemand, højere	9 - Lærling/elev	10 - Skoleliv/studerende
s3	Stilling i husstand	1 – Husfader	2 – Husmoder	3 – Anden voksen	
		58. - HOLBÆK 59. - HVIDEBÆK 60. - HØNG 61. - JERNLØSE 62. - KALUNDBORG 63. - KORSØR 64. - NYKØBINGRØRVIG 65. - RINGSTED 66. - SKÆLSKØR 67. - SLAGELSE 68. - SORØ 69. - STENLILLE 70. - SVINNINGE 71. - TORNVED 72. - TRUNDHOLM 73. - TØLTØSE 74. - FAKSE 75. - FLADSKOV 76. - HOLEBY 77. - HOLMEGÅRD 78. - HØJREBY 79. - LANGEBAK 80. - MARIBO 81. - MØN 82. - NAKSKOV 83. - NYKØBING F. 84. - NYSTED 85. - NÆSTVED 86. - NR. ALSLEV 87. - PRÆSTØ 88. - RAVNSBORG 89. - RUDBJERG 90. - RØDBY	153. - TINGLEV 156. - TØNDER 157. - VOJENS 158. - ÅBENRÅ 159. - BILLUND 160. - BLÅBJERG 161. - BLÅVANDSHUK 162. - BRAMMING 163. - BRØRUP 164. - ESBJERG 165. - FANØ 166. - GRINDSTED 167. - HELLE 168. - HOLSTED 169. - RIBE 170. - VARDE 171. - VEJEN 172. - ØLGOD 173. - BRÆDSTRUP 174. - BØRKKOP 175. - EGTVED 176. - FREDERICIA 177. - GEDVED 178. - GIVE 179. - HEDENSTED 180. - HORSSENS 181. - JELLING 182. - JUELSMINDE 183. - KOLDING 184. - LUNDESKOV 185. - NR. SNEDE 186. - TØRRINGULDUM 187. - VAMDRUP	246. - THISTED 247. - TJELE 248. - VIBORG 249. - ÅLESTRUP 250. - ARDEN 251. - BROVST 252. - BRØNDERSLEV 253. - DRONNINGLUND 254. - FARSKOV 255. - FJERRITSLAV 256. - FREDERIKSHAVN 257. - HADSUND 258. - HALS 259. - HIRTSHALS 260. - HJØRRING 261. - HOBRO 262. - LÆSØ 263. - LØGSTØR 264. - LØKKENVRÅ 265. - NIBE 266. - NØRAGER 267. - PANDRUP 268. - SEJLFLOD 269. - SINDAL 270. - SKAGEN 271. - SKØRRING 272. - STØVRING 273. - SÆBY 274. - ÅBYBRØ 275. - ÅLBORG 276. - ÅRS 277. - ANDEN 278. - VED IKKE	3 – Anden voksen

4 Kodnøgler

Dette kapitel indeholder en beskrivelse af de kodnøgler, der er anvendt ved kodningen af hovedundersøgelsens åbne spørgsmål. Selve kodnøglerne forefindes i Teknisk Rapport – modul 2, hvor også dele af dette kapitel er indsat af brugerhensyn.

4.1 Kodnøgler til stillinger og socioøkonomisk gruppering (v344, v347, v349, v361, v362, v363)

Respondentens stilling er kodet efter en kodnøgler, der tager udgangspunkt i Danmarks Statistiks standard til kodning af stillinger: DISCO-88, men som på væsentlige punkter er udvidet med præciserende oplysninger. Kodnøglen er gengivet i sin helhed i appendiks 8.

DISCO-88 er ikke i alle henseender hensigtsmæssig, fordi den sammenblander lønmodtagere på forskellige niveauer, hvilket har gjort det nødvendigt at indarbejde visse omkodninger. Disse omkodninger skulle gøre det muligt at skelne mellem grupper, der ellers er slået sammen i DISCO-88, samtidig med, at kompatibiliteten med standardkodeningerne bevares. Formålet med omkodningerne af stillingskategorierne er at kunne skelne klart mellem følgende hierarkiske niveauer: *selvstændige, ledende funktioner, højere/mellem funktioner, lavere funktioner, faglært og ufaglært arbejde*, og det er derfor vigtigt at få adskilt de stillingsbetegnelser der i DISCO-88 er slået sammen, men indeholder stillinger fra flere af disse forskellige socioøkonomiske grupper. Pointen er her, at denne klassiske socioøkonomiske inddeling er den mest brugbare til at forklare forskelle i holdninger mellem samfundets klasser og derfor er helt nødvendig for denne undersøgelse, hvilket er grunden til at Danmarks Statistisk nuværende socioøkonomiske inddeling (SOCIO) ikke kan bruges. DISCO-88 er dog inkluderet i datasættet for på den måde at gøre det nemmere at anvende undersøgelsen i internationale sammenligninger med udgangspunkt i den internationale standard for stillingskategorier ISCO.

Fremgangsmåden har været den, at der i den udvidede stillingskode er tilføjet et femte ciffer som er brugt til at opdele de kategorier i DISCO-88, som indeholder stillinger, hvor der findes overlap mellem de ovennævnte socioøkonomiske grupperinger (et eksempel kunne være de kategorier, hvor der både optæder selvstændige erhvervsdrivende og lønmodtagere indenfor samme DISCO-88

kode fordi deres arbejdsfunktion er identisk). I de tilfælde, hvor der ikke er sådanne overlapninger er der 'blot' tilføjet et 0. Med det ekstra ciffer bliver det derfor muligt at få en mere nuanceret stillingskode, der kan anvendes som fundament for en socioøkonomisk gruppering af respondenterne. Ved at slette dette ciffer igen vil stillingskoderne være fuldt kompatible med DISCO-88. Der optæder således to variabler for stilling:

- v344 (v366²¹): Variablen er kodet efter den mere detaljerede femcifrede kode, som er anvendt til en mere korrekt socioøkonomisk gruppering.
- v369: En rekodet firecifret variabel, der er identisk med DISCO-88.

Udover det ekstra ciffer er der også implementeret 6 ekstra kategorier i den udvidede stillingskode, som ikke er at finde i DISCO-88. Det drejer sig om kategorier for de respondenter, som er udenfor arbejdsmarkedet, hvad enten det er midlertidigt (orlov, sygdom, arbejdsløshed) eller permanent (pensionist, studerende). Disse har fået tildelt en kode mellem 99900 og 99950, der ikke bliver anvendt i DISCO-88.

På baggrund af den udvidede stillingskode er der kodet 3 forskellige socioøkonomiske grupperinger: en simpel (variabel: **v361**) og en udvidet gruppering (variabel: **v362**) baseret på ovennævnte klassiske opdeling - samt én (variabel: **v363**), der er næsten identisk med Danmarks Statistisk nuværende gruppering (SOCIO), der grupperer lønmodtagere efter deres færdighedsniveau. Kodningen til SOCIO er kun næsten identisk, da det ikke er muligt at skelne mellem selvstændige efter antallet af ansatte, sådan som det gøres i SOCIO.

Tabel 4.1 *Rekodede variable til socioøkonomisk gruppering.*

Variabel	Beskrivelse
v361	Simple socioøkonomisk gruppering på baggrund af klassisk socioøkonomisk inddeling.
v362	Udvidet socioøkonomisk gruppering på baggrund af klassisk socioøkonomisk inddeling
v363	Socioøkonomisk gruppering efter færdighedsniveau; næsten identisk med SOCIO fra Danmarks Statistik.

En udførlig gennemgang af de anvendte kategorier fremgår af modul 2 (appendiks 9). Her findes ligeledes en detaljeret beskrivelse af, hvilke stillingskategorier der indgår i de forskellige grupper.

²¹ v344 er det kun de stillinger som er nødvendige at uddybe som er givet en femcifret kode, derfor er der oprettet en variabel med udelukkende de femcifrede koder (v366).

4.2 Kodengle til branche (vv345, v348, v350)

Dette afsnit er en forklaring af den anvendte kodengle til respondenternes branchebetegnelse, kodenglen kan ses i sin helhed i appendiks 8.

Respondenternes branchebetegnelse er som udgangspunkt kodet efter en sekscifret kodengle fra Danmarks Statistik (Dansk Branchekode 2003)²², hvor kun de overordnede branchebetegnelser er anvendt, dvs. for de fleste kategoriers vedkommende de første tre cifre, og for et særligt interval en nærmere udspecificering helt op til 6 cifre. Branchekode (DB03) er udkommet i en ny version siden 2001 og derfor er også koden idenne undersøgelse ændret siden 2001 idet det findes relevant at læne sig mest muligt op af DB-koderne og derfor er koden 6 cifret. Dette blev der i øvrigt henvist til i den tekniske rapport for undersøgelsen 2001.

DB03 er en dansk branchenomenklatur baseret på EU's branchenomenklatur. De første 4 cifre svarer til NACE rev. 1.1, mens de to sidste cifre er danske underopdelinger. DB03 er principielt en klassifikation af økonomiske aktiviteter. I praksis er dens væsentligste funktion at danne grundlag for en klassifikation af virksomheder efter disses hovedaktivitet. DB03 erstatter DB93, som er branchekode fra 1993, der bl.a. har været anvendt i de tekniske rapporter i valgundersøgelserne 1998 og 2001.

Mulighed for sektoropdeling er implementeret i kodenglen.

Koderne er primært opdelt således, at intervallet [10000 – 749000] betegner brancher i den private sektor, mens intervallet [750000 – 990000] betegner brancher i den offentlige sektor. Der er dog visse undtagelser for denne regel, hvilket er markeret i kodenglen. Denne inddeling i sektor efter branche er hovedsageligt inddelt som i 2001, men togetrift og postvæsen er angivet som private i stedet for offentlige.

For at muliggøre denne sektoropdeling er der lavet en variabel (v372) der angiver sektor efter branche.

²² Kodenglen kan downloades fra www.dst.dk/db03

4.2.1 Ændringer i forhold til DB03 og valgundersøgelserne i 1998 og 2001

Studerende er kodet:

Studerende u.n.a.: [960000]

Studerende ved ungdomsuddannelse [961000]

Studerende ved videregående uddannelse [962000]

Studerende ved andre uddannelse [963000]

(I 1998 blev studerende kodet på lignende vis - dog med andre koder. I 2001 var studerende slet ikke repræsenteret og derfor ikke kodet)

Pensionister, arbejdsløse, hjemmegående mv. er kodet: [940000]

Udefinerbare brancher og mangelfulde angivelser er kodet: [970000]

Branchebetegnelsen "Sociale foranstaltninger med institutionsophold" [853100] er anvendt i 2005, hvilket ikke var tilfældet i valgundersøgelserne fra 1998 og 2001.

Branchebetegnelserne "Handel og Kontor u.n.a." [749000] og "Blade og dagblade" [928000] blev tilføjet til kodenøglen i valgundersøgelserne i 1998 og 2001 under anden kodning.

Medhjælpende hustru er kodet som mandens branche (landbrug, selvstændig, etc.).

Ved tastefejl, manglende indtastning eller anderledes indtastning er der i oversigtstabellen lavet en markering af problemet (*).

Ændringer i forhold til DB03 er markeret med kursiv i oversigtstabellen.

For lettere at kunne udføre sammenligninger tilbage i tiden er der lavet en syntax, der tager højde for de kodeændringer, der er lavet i 2005. Dermed kan man sammenligne dataet fra valgundersøgelsen 2005 med dataet fra valgundersøgelserne i 2001 og 1998. Denne syntax er at finde efter kodenøglen for branche (modul 2 – appendiks 9).

4.3 Fagforening (v341, v359, v360)

Fagforeningsmedlemskab er kodet ud fra den kodenøgle, der i 2001 blev stærkt revideret og opdateret i forhold til de udgaver der blandt andet har været anvendt ved tidligere valgundersøgelser (1985-1994). Kodenøglen i sin helhed fremgår af appendiks 7 (modul 2) og indeholder en næsten udtømmende liste over eksisterende danske fagforbund anno 2005.

Variablen v266 angiver respondenternes fagforeningsmedlemskab. Fagforeningerne er i kodenøglen kategoriseret efter hvilken hovedorganisation de eventuelt er medlem af. I kodenøglen er der medtaget underafdelinger/branchefagforbund i de tilfælde, hvor disse har været angivet af respondenterne. Sigtet hermed er ikke at kode branchefagforbund, men derimod at spare fremtidige kodere for opslag for at finde ud af, hvilket forbund, de pågældende branchefagforbund hører til. Ligeledes er der i nøglen inkluderet koder for de tilfælde, hvor respondenter/intervjuer fejlagtigt har angivet medlemskab af kartel, ligesom der er en særlig gruppe for de svar, hvor svarets person har angivet en forening, der ikke er en fagforening, f.eks. en arbejdsiverorganisation.

De to øvrige fagforeningsvariable (v359 og v360) er rekodninger af v266, som opdele respondenterne efter hhv. fagforbund og hovedorganisation. Hvis det ønskes at danne en fagforeningsvariabel, der frasorteres de ugyldige besvarelser, skal koderne fra 4000 og op efter frasorteres. På samme måde kan de tværfaglige fagforeninger ('gule') frasorteres ved at se bort fra koderne i intervallet [3000 - 3999].

4.3.1 Ændringer i forhold til kodenøglen i 2001

0100	SID, Specialarbejderforbundet i Danmark
0130	KAD, Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark
0100	3F – Fagligt Fælles Forbund

Fusioneret til

0471	KKF, Københavns Kommunalforening
	KKAF, Københavns Kommunal-Assistent Forening

Slået samme	0180	HK, Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark	
	0200	TKF, Telekommunikationsforbundet i Danmark	Fusioneret med
	0120	METAL, Dansk Metalarbejder Forbund	
	1002	OKS, Organisationen af Konstabler i Søværnet	
	1006	Tjenestemandsföreningen for Søværnets Mekanikere	Slået sammen til
	1002	OKMS, Organisationen af Konstabler og Mekanikere i Søværnet	
	1780	Merkantilt Forum	
	1790	Dansk Merkonomforening	Fusioneret til
	1780	Karriere	
Slået sammen til	0183	HK/Service	
	0184	HK/Industri	
	0183	HK/privat	til
	0270	FOA, Forbundet af Offentligt Ansatte	
	0280	PMF, Pædagogisk Medhjælper Forbund	Fusioneret til
	0270	FOA, Fag og Arbejde	
	1200	Landsforeningen af Bilsagkyndige	Lagt under
	0120	METAL, Dansk Metalarbejder Forbund	
	1400	MTA, Maskinmestre og Tjenestemænd i Arbejdstilsynet	
	1320	TAT, Foreningen af Tekniske og Administrative Tjenestemænd	Fusioneret med
Opløst 1.1.2004		1600	ABAS, Association of British Airways Staff in Denmark

Kodenøglen der anvendes til kodingen af denne variabel blev i 2001 ændret fra en trecifret til en firecifret kode for at kunne udspecificere enkelte koder. Det medførte ikke de store forandringer, da koden i 1998 (tre cifre) blot blev ganget med 10. Det blev dog fundet nødvendigt at udvikle en emneinddelt kode til dette spørgsmål, som udover at have plads til udspecificerede koder også ville give større overskuelighed. Der blev ligeledes kodet efter denne nyudviklede trecifrede emneinddelt kodenøgle i 2001. Det er denne emneinddelt kodenøgle som der kodes efter i 2005 (Appendiks 1 – modul 2). Tilføjelser i forhold til kodenøglen fra 2001 er alle markeret med *kursiv* i nedenstående skema.

4.4 Kodenøgler til vigtigste problem (V7-V10)

Tilføjet	2800	Fagforeningen Danmark
	1060	Formidlernes
	0370	Spilleforeningen
Nu under	2440	Foreningen af Funktionærer i Fiskerikontrollen, Rednings- og Havundersøgelsesskibene
	1320	TAT, Foreningen af Tekniske og Administrative Tjenestemænd
nu under	3020	Kristeligt Dansk Fællesforbund
	3030	Kristelig Funktionær Organisation
	3000	KF/Krifa, Kristelig Fagforening
Nu under	2730	Landsforeningen Danske Klubfolk
	0400	BUPL, Forbundet for Pædagoger og Klubfolk
Nu under	2460	Foreningen af Tjenestemænd ved Statens Samlinger
	2420	FFT, Forbundet For Tjenestemænd ved Undervisnings- og Fødevarerministeriet

4.5 Vigtigste grund til at stemme (v23)

Denne kodenøgle er, som kodenøglen for vigtigste problem, ændret til at være en emneinddelte kodenøgle, hvilket skyldes at der ønskes et større overblik over dataene. Det betyder at kodenøglen for 2001 og 2005 er meget forskellige. Derfor er der lavet en syntax til SPSS, der kan rekodet dataet for 2005, så de passer med kodenøglen for 2001 og omvendt. Syntaxen findes i appendiks 2 (modul 2).

4.6 Kodenøgle for aviser (v40 og v59-v61)

Ved kodingen af spørgsmålene "Hvilken avis læser du mest?" (v40) og "Læser du andre aviser dagligt eller næsten dagligt? Hvis ja: Hvilke?" (v42-v61) er der anvendt en kodenøgle udviklet til formålet. Kodingen drejer sig kun om kategorien "anden", hvor intervieweren har noteret hvis respondenten læser en anden avis end de 16 aviser, der figurerer i svarkategoriernes til spørgsmålet.

Disse spørgsmål optrådte ikke i 2001 og det er således første gang, at der udvikles en kodenøgle (Appendiks 4 – modul 2). Kodenøglen er bygget op om de svar, der er angivet ved spørgsmålene i 2005 og er inddelt i syv grupper, der dels repræsenterer svarkategoriernes til spørgsmålene (markeret med *kursiv*) og dels repræsenterer de forskellige typer af aviser (lokale dagblade, ugeaviser, landsdækkende, gratis aviser, internet aviser, andet). Alle aviser har fået en kode og der er undersøgt hvilken type avis der er tale om for at opnå en så detaljeret koding som muligt.

I det første spørgsmål "Hvilken avis læser du mest?" er dataet samlet i en variabel (v40), dvs. at dataet for den åbne del af spørgsmålet er indeholdt i denne variabel. I det andet spørgsmål "Læser du andre aviser dagligt eller næsten dagligt? Hvis ja: Hvilke?" er det muligt at svare flere forskellige aviser og der er derfor oprettet en variabel for hver af de mulige svar kategorier til spørgsmålet. Derudover er der lavet tre variable (v59-v61), som indeholder svarene ved "anden", dvs. den åbne del af spørgsmålet, som denne kodenøgle er lavet for.

Den detaljerede koding af spørgsmålene gør, at det kan være svært at danne et overblik over hvad det er for nogle aviser der læses, derfor er der lavet en rekodning af v40 som angiver avistyperne i stedet for den detaljerede angivelse. V40 er rekodet til v364.

4.7 Viden om parti (v63-v64)

Dette åbne svar er kodet sammen med svarene på de lukkede spørgsmål, så der på den måde kun er to variable i stedet for tre og derfor er value label for v63 og v64 også det samme som den nedenslående kodenøgle. Spørgsmålet indgik ikke i valgundersøgelsen 2001 og derfor er der udviklet en kodenøgle på baggrund af de svar som er givet (Appendiks 5 – modul 2).

4.8 Anden børnepasning (v330)

Denne kodenøgle bruges til spørgsmålet *”Har du børn i vuggestue, børnehave, dagpleje, skolefritidsordning, fritidshjem o.l.”*. Spørgsmålet er indrettet på den måde at respondenterne skal angive det antal børn vedkommende har i den pågældende institution og der er angivet syv typer institutioner som svar kategorier (Vuggestue, børnehave, aldersintegreret institution, dagpleje, SFO, fritidshjem og klub). Den nedenslående kodenøgle benyttes til at kode de svar der er kommet under *”ander”*, hvilket skal opfattes som andre steder barneet bliver passet. Her har en del respondenter misforstået spørgsmålets natur og svaret diverse fritidsaktiviteter og skolegang. Derfor er der oprettet en kategori til fritidsaktiviteter (88) og en kategori der samler andre svar såsom skole og hjemme (99). På den måde kan der tages stilling til om der ønskes at have fritidsaktiviteter og skole med i undersøgelsen af dette spørgsmål eller man kun ønsker at have institutioner med. Dette gøres ved at foretage en simpel rekodning, hvor 88 og 99 blive kodet til *”missing values”*.

Spørgsmålet indgik ikke i 2001 og derfor er denne kodenøgle udviklet på baggrund af det datamateriale som spørgsmålet producerede i 2005-undersøgelsen (Appendiks 6 – modul 2).

4.9 Andre kodenøgler

Der er endvidere medtaget følgende kodenøgler i modul 2:

- Appendiks 3 – *”Kodenøgle for begrundelse for ikke at stemme”* (v34)

5 Litteraturliste

- Danmarks Statistik "Befolkningen efter område, socioøkonomisk gruppering, herkomst, alder og køn" Statistikbanken (www.statistikbanken.dk)
- Danmarks Statistik "Arbejdskræftsundersøgelsen" (AKU) 4. kv. 2001 (Statistiske Efterretninger: Arbejdsmarked 2002:8).
- Danmarks Statistik DISCO 88 – tilgængelig på http://www.dst.dk/dst/dst.asp?o_id=215
- Danmarks Statistik Dansk Branchekode 2003 – tilgængelig på www.dst.dk/db03
- Danmarks Statistik SOCIO: Danmarks Statistiks Socioøkonomiske Klassifikation – tilgængelig på http://www.dst.dk/dst/dst.asp?o_id=545 (1997)
- Danmarks Statistik "Registerbaseret arbejdsstyrkestatistik" (Varedeklaration), www.dst.dk (2002)
- Danmarks Statistik "Folketal pr. 1. januar efter område, civilstand, alder og køn (1971 - 2002)". Statistikbanken (www.statistikbanken.dk)
- Folketinget "Information fra Folketinget" 23. januar 2002 (9).
- Goul Andersen, Jørgen "Appendiks 1-2: Undersøgelsens teknik og data" i Erik Damgaard (red.): "Folkets veje i dansk politik" København, Schultz (1980).
- Goul Andersen, Jørgen "Bortfald og repræsentativitet i stikprøveundersøgelser. Om traditionelle vejningsmetoder uilstrækkelighed. Teknisk Rapport Del II". Projekt: "Klassestruktur, klassebevidsthed og sociale modsætninger" Rapport nr. 15 (1988).
- Goul Andersen et. al. "Teknisk Rapport valgundersøgelsen 1998" Institut for økonomi, politik og forvaltning, Ålborg Universitet (1999).
- Goul Andersen et. al. "Teknisk Rapport valgundersøgelsen 2001" Institut for økonomi, politik og forvaltning, Ålborg Universitet (2002).
- Goul Andersen & Hoff *Democracy and Citizenship in Scandinavia*. Houndsmills: Palgrave (2001)
- TNT Gallup Internt dokument: Metoderapport for valgundersøgelsen 2005, Gallup A/S, november 2005.
- Internt arbejdsrapport af Mogens Storgaard Jakobsen, Gallup A/S, marts 2002?